

**A Vámosatya-Csaroda (HUHN20047)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terve**

Debrecen
2020.

Készítette
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.
Bogland Természet-, és Környezetvédelmi Betéti Társaság
E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

Vezető szakmai koordinátor
Kapocsi István

Szakmai koordinátor
Lesku Balázs
Dr. Kiss Béla
Dr. Gulyás Gergely

Vezető természettudományi szakértő
Dr. Müller Zoltán

Vezető agrárgazdálkodási szakértő
Hasznosi László

Közreműködő szakértők

Dr. Estók Péter
Dr. Gulyás Gergely
Horváth Dénes
Lukács Attila
Mizsei Edvárd
Dr. Nagy Antal
Dr. Sum Szabolcs
Dr. Varga András
Szabó Gyula
Tóth Pál
Tokaji Kitti
dr. Ebesfalvi Sarolta

Tartalomjegyzék

I. A Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód.....	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Jelölő élőhelyek	5
1.4.2. Jelölő fajok	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	8
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	8
1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv	8
1.7.7. Egyéb tervek	8
☐ 2. Veszélyeztető tényezők.....	9
☐ 3. Kezelési feladatok meghatározása.....	14
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	14
3.2. Kezelési javaslatok	15
3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE).....	15
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	39
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	40
3.2.4. Kutatás, monitorozás	40
3.2.5. Mellékletek	41
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	42
3.3.1. Agrártámogatások	42
3.3.2. Pályázatok.....	49
3.3.3. Egyéb	50
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	50
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	50
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	50
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	51

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Vámosatya-Csaroda kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20047
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	2008,09 ha
--------------------------------	------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2018. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 3150 - Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacsák

*: kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő fajok

- Vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*)
- Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- Tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Csaroda, Gelénes, Tákos, Vámosatya

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Vámosatya	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	48,58 ha	2,42%	2,01%
Gelénes	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1308,10 ha	65,14%	63,63%
Csaroda	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	598,56 ha	29,81%	24,25%
Tákos	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	52,83 ha	2,63%	4,88%

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési területből 157,05 ha Bockereki Erdőrezervátum néven (a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról szóló 15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet értelmében) erdőrezervátumként van nyilvántartva. 68,11 ha a Bockereki Erdőrezervátum magterülete.

A tervezési terület 1795,94 ha-on érinti a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzetet (teljes kiterjedés: 21891,7 ha) (a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 142/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet alapján). 444,08 ha-on fokozottan védett terület.

A tervezési területből 1934,91 ha a Szatmár-Bereg Különleges Madárvédelmi Területtel (HUHN10001) van átfedésben.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének (97,53%), illetve pufferterület övezetének (2,46%) része.

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
„Ex lege” láp	HNL232	Búzás-rekesz-lápjai	17,19 ha	0,86%	1996. LIII. tv. a természet védelméről Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma (2012. január 13.)
„Ex lege” láp	HNL233	Diós-kerti-rétek	8,03 ha	0,40%	1996. LIII. tv. a természet védelméről Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma (2012. január 13.)
erdőrezervátum		Bockereki Erdőrezervátum	157,05 ha	7,82%	15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról
erdőrezervátum	ER-19	Bockereki Erdőrezervátum,	68,11 ha	3,39 %	15/2000. (VI. 26.) KöM

		magterület			rendelet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról
tájvédelmi körzet	171/TK/82	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1795,94 ha	89,44%	a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 142/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet
Különleges Madárvédelmi Terület	HUHN10001	Szatmár-Bereg Különleges Madárvédelmi Terület	1934,91 ha	96,36%	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
Országos Ökológiai Hálózat magterület övezet	MT	-	1958,45 ha	97,53%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvény.
Országos Ökológiai Hálózat puffertérület övezet	PT	-	49,38 ha	2,46%	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvény.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervének szakmai anyaga 2003-ban került kidolgozásra, jogszabályban azonban nem került kihirdetésre.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 19/2011. (XII.1.) önkormányzati rendelete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területrendezési terve elfogadásáról.

Csaroda Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2002. (VII.01.) önkormányzati rendelete Csaroda község szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról.

Gelénes Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2006. (V. 17.) önkormányzati rendelete Gelénes község szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról.

Tákos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2005 (V. 25.) önkormányzati rendelete Tákos község szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról.

Tákos Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 62/2005. (V.19.) határozata Tákos Község Településszerkezeti Tervének elfogadására

Vámosatya Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2017. (VI.20.) rendelete Vámosatya község szabályozási tervéről és helyi építési szabályzatáról.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Rétköz-Bereg erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (Érvényes: 2013.01.01 - 2022.12.31.). Ügy száma: 11949/14/2011. Kelt: 2013. október 7.

(https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/105215/Retkoz_Beregi_korzet_erdoterve_.pdf/5b419933-f55b-4d57-bfc2-991cc841333d)

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A Vámosatya-Csaroda kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Tiszántúli Vadgazdálkodási táj Felső-tiszavidéki tájegységbe tartozik. A tájegység vadgazdálkodására a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 13/2018. (VII. 3.) AM rendeletben foglaltak az irányadóak.

Bockerek Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-853150-110) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: SZ-10/83/00971-7/2019.

Daróci Vadásztársaság (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-853260-110) Vadgazdálkodási üzemterve érvényes: 2037. február 28. Jóváhagyó határozat ügyiratszám: SZ-10/83/01055-7/2019.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A területen halgazdálkodási vízterület nem található, így halgazdálkodási terv sem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

2-1 Felső-Tisza tervezési alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve – Kiadja: Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság. Elfogadás dátuma: 2016. április. Érvényes: 2027-ig.

(<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149> alapján)

1.7.7. Egyéb tervek

A Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervének szakmai anyaga 2003-ban került kidolgozásra, jogszabályban azonban nem került kihirdetésre.

Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Rétköz-Beregi Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről. Készítette a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság közreműködésével – Debrecen 2013.

• 2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B09	tarvágás	H	>40%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis és Ulmus minor, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (Ulmenion minoris) (91F0), pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal (91G0*), enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*): Itt a gyertyános-tölgyesek, a keményfaligetek és az égeresek tarvágásos véghasználatára gondolunk, ami akkor is rontja az élőhely természetességét, amennyiben gyertyános-tölgyesnek, keményfaligetnek, illetve égeresnek újítják föl az erdőterületet. Ebből a szempontból kevésbé veszélyeztetettek a Bockereki Erdőrezervátum magterületeit alkotó erdőrészek.</p> <p>díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A gyertyános-tölgyesek és a keményfaligetek tarvágásos véghasználatára a faj élőhelyének kiterjedését csökkenti.</p>
B06	fakitermelés (kivéve tarvágás)	H	>40%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén Quercus robur, Ulmus laevis és Ulmus minor, Fraxinus excelsior vagy Fraxinus angustifolia fajokkal (Ulmenion minoris) (91F0), pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal (91G0*), enyves éger (Alnus glutinosa) és magas kőris (Fraxinus excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*): Itt a gyertyános-tölgyeseket, a keményfaligeteket és az égereseket érintő fahasználatok (egészségügyi gyérités, növedékfokozó gyérités, bontóvágás) hatására gondolunk, ami a legtöbb esetben rontja az élőhelyek természetességét. Ebből a szempontból kevésbé veszélyeztetettek a Bockereki Erdőrezervátum magterületeit alkotó erdőrészek.</p>

				díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A gyertyános-tölgyeseket, a keményfaligeteket érintő fahasználatok (tarvágáson kívül) hatására gondolunk.
G08	hal- és vadállomány kezelése	H	>40%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal (91G0*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): A túltartott vadállomány gátolja az erdők jellegzetes gyp- és cserjeszintjének kialakulását. A Bockereki-erdőben nagy területeken figyelhető meg ennek a hatásnak a szélsőséges esete, a cserjeszint hiánya. Az ártéri mocsárréteket ez a hatás csak érintőlegesen (nem kiterjedten) érinti.</p> <p>díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): Az élelem után kutató vadak – elsősorban a vaddisznók – feltúrják az erdőtagok talaját és ennek következtében sok helyütt kipusztítják az aljnövényzetet, mely körülmény eleve kizárja a díszes tarkalepke tenyészését a vadkárok által érintett területeken (még akkor is, ha a lepkefaj fejlődéséhez szükséges többi feltétel egyébként adott volna).</p>
I02	egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	>60%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal (91G0*), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): Az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) (kisebb mértékben a zöld juhar) az élőhelyek minden szintjét drasztikusan átalakítja, szélsőséges esetben a megsemmisülésig degradálja (árnyékolás, gyökérkonkurencia, allelopátia stb.). A fajok mind a faállománnyal borított (erdők), mind a nyílt (rétek, legelők, mocsarak) jelölő élőhelyekre veszélyt jelentenek.</p> <p>díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>): A biotópok természeti állapotának romlása, helytelen erdészeti beavatkozások, illetve az aljnövényzetet és a talaj épségét sértő egyéb eredetű károkozások következtében néhol inváziós növényfajok, gyomok jelennek meg a faj élőhelyein. Az <i>E. maturna</i> állományaira mindez azért lehet negatív hatással, mert a gypszintben szűkítheti a tápnövények termőhelyeinek méretét, és ezáltal a lárvák megfelelő mennyiségű táplálékának biztosítását. Hasonló veszélyt jelenthet ugyanakkor a lepkefaj elsődleges tápnövényeit jelentő magyar-, illetve magas kőris egyedek arányának csökkenése, illetve a lepkék életterének szűkülését előidéző, fás szárú özönnövények (amerikai kőris, zöld juhar) terjedése is. Lokálisan érvényesülő veszélyforrásként megemlítjük továbbá a kései meggy (<i>Padus serotina</i>) és a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedését a faj tényleges vagy potenciális élőhelyein.</p>

N02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	H	>55%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal (91G0*), természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): A terület a globális folyamatok hatására szárazodik. Az élőhelyek ennek hatására hosszú távon átalakulhatnak, eltűnhetnek.</p> <p>vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Negatív hatással van a terület természetes kiszáradása is a csapadékhiány következtében.</p>
K02	lecsapolás	H	>55%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal (91G0*), természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): Az élőhelyek a globális folyamatok mellett a korábbi csatornázás hatására is szárazodnak. Az élőhelyek ennek hatására hosszú távon eltűnhetnek (átalakulnak).</p> <p>vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Negatív hatással van a területek mesterséges kiszáritása, lecsapolása és a belvízelvezetés. Hasonlóan negatív hatással van a terület természetes kiszáradása is a csapadékhiány következtében. Ezáltal a fajok által preferált élőhelyek átalakulnak más típusú élőhelyekké, amelyek nem vagy kevésbé felelnek meg az említett fajok számára.</p>

L02	fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	H	>50%	<p>keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i>-val és <i>Carpinus betulus</i>-szal (91G0*), természetes disztróf tavak és tavacsák (3160), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): A nyílt élőhelyek (rétek, legelők, mocsarak) esetében a becserjésedés és a spontán erdősülés a jelölő élőhelyek kiterjedésének csökkenését vonja maga után. Erdők esetében a kiszáradás következtében az élőhelyek fajösszetétele változik. Ez leginkább a keményfajligeteket érinti, amelyek szélsőséges esetben más (de a terület vonatkozásában jelölő) élőhelyekké alakulnak. Lápok esetében a csapadékhiány következtében fellépő szárazodás eredményeként az élőhely kiterjedése csökken és/vagy nő a mocsári növényzet térfoglalása.</p> <p>vöröslábú hegyisáska (<i>Odontopodisma rubripes</i>): A faj állományait az élőhelyek természetes szukcessziós változásai kezdetben növelik, előrehaladva azonban az állományok lokális eltűnését eredményezik. A legelők és kaszálók felhagyása is a szekunder szukcessziós folyamatokon keresztül veszélyeztetheti a faj állományát.</p> <p>sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): A lepkefaj számára optimális életfeltételeket nyújtó biotópok kiterjedésének csökkenését helyenként szukcessziós folyamatok idézik elő, egyes élőhelyek vonatkozásában külön is kiemelve a kökényes-galagonyás cserjések túlzott mértékű záródását.</p> <p>nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A nedves rétek intenzívebb kaszálása és legeltetése, a természetvédelmi célú kezelések elmaradása, valamint a lepkefajok élőhelyeinek környezetében lévő parcellákon végzett mezőgazdasági tevékenységek hatásai azt eredményezik, hogy ezen biotópok növényzete egyre több helyen degradálódik, fajkészlete idővel sok helyütt leromlik, beszűkül. Mindez egyebek mellett a nektárforrásul szolgáló virágos növények számának csökkenésében, és/vagy a gyomok, özönfajok arányának emelkedésében mutatkozik meg leginkább.</p>
A08	gyepterület kaszálása vagy vágása	M	>13,03%	<p><i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440): Az alacsony fűtarlóval történő és gyakran ismétlődő (évente rendszeresen két alkalommal a terület egészét érintő) kaszálás az élőhely eljellegtelenedését, szélsőséges esetben más (alacsonyabb természetességi kategóriába tartozó és nem közösségi jelentőségű) élőhelyé alakulását vonja maga után.</p> <p>nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): A helytelen időpontban, illetve túlzott gyakorisággal történő, valamint a gyepek egészén egyszerre végrehajtott kaszálás veszélyezteti a faj fennmaradását.</p>
Kód	Potenciális veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy; M= közepes; L= kis	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?

		jelentőségű)	(%)	
B01	erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	<1%	sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510): A Gelénes 04/28 helyrajzi számon található élőhelyfolt szántó művelési ágban lévő területen van. Ez némiképpen növeli a beerdősítés, fásítás esélyét, ezáltal az élőhely megszűnését. Gelénes 04/23 és 04/21 helyrajzi számokon szintén szántó művelési ágban lévő területeken vannak 6510-be tartozó élőhelyek.
A09	intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	<5%	nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>): Az élőhely túlzott mértékű legeltetése káros a faj állományainak fennmaradása szempontjából, károsítja a talajfelszínt, csökkenti a tápnövények mennyiségét, rövid fűvű struktúrát alakít ki, károsítja a hangyafészkeket.
H08	egyéb emberi beavatkozások és zavarások	L	<5%	sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>): Mivel a sárga gyapjasszövő tápnövénye elsősorban a kökény (<i>Prunus spinosa</i>) vagy helyenként esetleg <i>Crataegus</i> , illetve <i>Pyrus</i> fajok, ezért az ilyen fajkészletű cserjeállományoknak egy adott területről való teljes mértékű eltávolítása a sárga gyapjasszövő élőhelyeinek a lokális megszüntetését eredményezheti.

• 3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Vámosatya-Csaroda kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv (92/43/EGK) 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek amelyeket a kezelés során prioritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A megjelölt prioritások szerinti célállapot megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület jelölő értékei mellett az egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek /3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval, 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek/ kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A természetközeli/féltermészetes elegyes tölgyerdők fenntartása, különös tekintettel a gyertyános-tölgyesekre és a keményfaliget jellegű állományokra.
- Őshonos fafajú állományokban a kiterjedt tarvágásos véghasználatok mellőzése, folyamatos erdőborítás fenntartása, természetközeli vegyes korösszetételű állományok kialakítása. A felújításokban a teljes talajelőkészítés és tuskózás elhagyása. A talaj és az aljnövényzet bolygatását a lehető legkisebbre javasolt csökkenteni.
- Javasolt a megkezdett természetközeli felújítási és ápolási módok kísérletes kidolgozásának folytatása. Az „őserdő” jellegű, gazdálkodásmentes állományok kialakítása és fenntartása, területi arányuk növelése. Természetes cserjeszint kímélete.
- Lábon száradó vagy odvasodó faegyedek és a holt fa mennyiségének növelése az őshonos fafajú állományokban.
- A tájidegen fafajú erdők átalakítása őshonos fafajokból álló állományokra.
- Természetes és természetközeli, inváziós fajok által nem eluralt cserjés-magaskórós erdőszegélyek kímélete és fejlesztése (területük növelése).
- Az intenzíven terjedő, illetve inváziós fajok (gyalogakác, zöld juhar, amerikai kőris, aranyvessző fajok, fehér akác) visszaszorítása, szükség esetén rendszeres beavatkozásokkal. A természetközeli/féltermészetes erdőállományokból és fasorokból a tájidegen fafajok (gyalogakác, zöld juhar, amerikai kőris, fehér akác stb.) egyedeinek eltávolítása. Ennek során a sarj vagy újulatképződés megakadályozása.
- A természetközeli erdei aljnövényzet megóvása, a természetes felújulás segítése érdekében (taposás, túrás, rágási kár megelőzése miatt) a területen a nagyvad egyedszámának megfelelő szinten tartása, szükség esetén mesterséges apasztása. A Bockerek-erdő túltartott vadállományának jelentős csökkentése, tájidegen vadfajok (dám) állományának fokozatos csökkentése és felszámolása.

- A jelölő erdei élőhelyek inváziós veszélyeztetésének csökkentése. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges fenyegetést jelentő tájidegen fásszárú állományok (pl. fehér akác, amerikai kőris) átalakítása, lecserélése.
- Az erdők területét vagy területének intaktságát csökkentő, nem a jelölő erdei élőhelytípus természetvédelmi helyzetének javítását szolgáló beruházások mellőzése.
- A területen található csatornákon a vízviisszatartó műtárgyak megfelelő üzemeltetése, szükség esetén új műtárgyak kialakítása a természetes vízkészlet megtartása érdekében.
- A láposodó holtmedrek kedvezőbb vízellátottságának megteremtése.
- A mocsárrétek, kaszálók arra alkalmas területeinek rendszeres kaszálása és/vagy legeltetése. A területen található rétek, mocsárrétek, magassásosok, zombékosok alkotta változatos élőhelymozaik fennmaradásának biztosítása; ennek érdekében kíméletes legeltetési és kaszálási módszerek kidolgozása, kaszátlan területek mozaikos kijelölése (hagyásfákat is meghagyó kaszálás). A gyeppek teljes becserjésedésének megakadályozása.
- Szántóként hasznosított, ill. egyes, már felhagyott (de továbbra is szántó művelési ágban nyilvántartott területek) lehetőség szerinti gyepesítése, vagy őshonos fafajokkal történő erdősítése. (Ez alól kivételt képeznek a 2. fejezet 13. oldalán - a B01 alatt - jelzett hrsz-ek: Gelénes 04/21, 23, 28, melyek a 6510 kóddal jelzett kategóriába tartozó élőhelyek.)

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási fajvédelmi és az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). A közösségi jelentőségű élőhelyekre és fajokra vonatkozó kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. „A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést

megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.”

A Vámosatya-Csaroda Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 7 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5. mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2016-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna határ követő egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezelések, beavatkozások gyakorlati tervezésénél emellett szükséges figyelembe venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

Az elkülönített, és az alábbiakban részletezendő kezelési egységek (KE) ugyan több – nem csupán természetvédelmi – szempontból is jobban tükrözik a művelési-gazdálkodási lehetőségeket, ettől függetlenül a művelési ágaknak megfelelő áttekintést is részletezzük:

a, Erdő művelési ágú területek:

A földhivatali nyilvántartás szerint az erdő művelési ágú területek kiterjedése összesen 1029,18 ha, míg az erdészeti nyilvántartás szerint az erdőállományok 1220,41 hektáron helyezkednek el. Az erdőrészek állami tulajdonban, magántulajdonban és vegyes tulajdonban vannak.

A gazdálkodáshoz köthető előírás-javaslatok mindegyike vonatkozik a nem védett erdőrészekre, míg a védett erdőrészekre azok a javaslatok vonatkoztatandók, amelyek nincsenek benne a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben.

Az előírás-sorok a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban lettek meghatározva.

A tájidegen fajok lecserélése hazai fafajokra általános természetvédelmi célkitűzés. Az üde, vegyes életkorú és idős fákat, valamint holt faanyagot is tartalmazó erdők igen fontosak számos gerinctelen állatfaj állományának fennmaradásához, ilyenek pl. a közösségi jelentőségű xilofág bogarak. Ezek: nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*). A tavi denevér (*Myotis dasycneme*) és a nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) szempontjából is meghatározó az ilyen jellegű erdők aránya. A harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) védelme érdekében egyetlen lelőpontjának környezetében javasoljuk az erdészeti beavatkozások (fahasználatok) elhagyását. A korlátozással érintett terület pontos kijelölése a természetvédelmi kezelővel egyeztetve javasolt.

A cserjés-magaskórós, üde erdőszegélyek fenntartása a jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok fennmaradása miatt is fontos. A vadlétszám csökkentése is indokolt, mivel a jelenlegi állomány a jelölő erdőtársulások cserje- és gypesztintjét láthatóan károsítja; ez a közösségi jelentőségű fajok közül főképp a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) táplálkozási lehetőségét korlátozza. Főképp két vadászható vadfaj, a vaddisznó és a dámszarvas okoz problémát. A vízellátottság javítását célzó élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot a közösségi jelentőségű erdei élőhelyek természetvédelmi

helyzetének javítása érdekében tettünk.

Az erdőművelés alatt álló területekkel kapcsolatos javaslatokat a KE-3, KE-6 kezelési egységekre vonatkozó pontokban részletezi a fenntartási terv.

b, Legelő és rét művelési ágú területek:

A földhivatali nyilvántartás szerint a szántó művelési ágú területek kiterjedése összesen 608,36 ha.

Az élőhely-kezelési módszerek körében a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság által jóváhagyott kaszálási terv és legeltetési terv végrehajtása, valamint a nagy területű, zárt cserjés állományok létrejöttének megakadályozása a jelölő nagy tűzlepke (*Lycena dispar*), a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) élőhelyének, mint a közösségi jelentőségű *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) és a Sík- és dombvidéki kaszálórét (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) élőhelyek hosszú távú védelmét, fenntartását biztosítja. Minimális mértékben az Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) és a Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhelyek is érintettek a kezelési egység vonatkozásában. Utóbbi élőhely nem jelölő a Natura 2000 területen.

A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) védelme szempontjából indokolt a legeltetés előtérbe helyezése a kaszálással szemben, de a két alapvető gyepgazdálkodási mód kombinálásával a gyepterületek hosszú távú megőrzése és a faj védelme is megoldható. Emellett a legeltetés nem kívánna meg a fa- és cserjeállomány teljes mértékű visszaszorítását. Ez a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok számára biztosítana kedvező helyzetet. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) szempontjából a kezelési egységbe tartozó területek fás-cserjés szegélye és az erdei tisztások a meghatározóak.

A közösségi jelentőségű, a területen előforduló, de nem jelölő állatfajok közül a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és a jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) természetvédelmi helyzetének javítását is szolgálják a megfogalmazott javaslatok és az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési elképzelések.

A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható. Az (E91) kódú, önkéntesen vállalható előírást az erdőtervezett területek esetében azért javasoljuk, mert ezek mélyebb fekvésű, nyílt, legalább részben mocsári élőhelyek, amelyek megfelelő záródású erdőállomány fenntartására nem alkalmasak. Hasznosításukra (egyben természetvédelmi kezelésükre) a legeltetés lenne megfelelő.

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. Az ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásokat a javasolt intézkedésekkel lehet csökkenteni. Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési, valamint az erdőtelepítésre vonatkozó javaslat pedig a terület jelölő élőhelyeinek kiterjedését növelheti hosszú távon.

A gyepművelés alatt álló területekkel kapcsolatos javaslatokat a KE-2, KE-4, KE-6 kezelési egységekre vonatkozó pontokban részletezi a fenntartási terv.

c, Szántó művelési ágú területek:

A földhivatali nyilvántartás szerint a szántó művelési ágú területek kiterjedése összesen 160,96 ha.

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. Az ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásokat a javasolt intézkedésekkel lehet csökkenteni. Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési, valamint az erdőtelepítésre vonatkozó javaslat pedig a terület jelölő élőhelyeinek kiterjedését növelheti hosszú távon.

A szántó művelés alatt álló területtel kapcsolatos javaslatokat a KE-4 kezelési egységre vonatkozó pontokban részletezi a fenntartási terv.

d, Művelésből kivett művelési ágú területek:

A földhivatali nyilvántartás szerint a művelésből kivett művelési ágú területek kiterjedése összesen 183,53 ha.

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. Az ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásokat a javasolt intézkedésekkel csökkenteni lehet.

A művelés alól kivett területekkel kapcsolatos javaslatokat a KE-1, KE-5, KE-6, KE-7 kezelési egységekre vonatkozó pontokban részletezi a fenntartási terv.

Vízgazdálkodás:

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés során javasolt természetvédelmi célú intézkedések:

- 2. Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése
- 2.4 Művelési ág váltás (szántó-gyep, szántó-erdő, szántó-vizes élőhely konverzió)
- 23. A természetes vízviszatartást elősegítő intézkedések
- 23.2 Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízviszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében
- 7. A vízjárási viszonyok javítása illetve vízkivételek, más víztestre történő átvezetések ökológiai hatásainak csökkentése
 - 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása

Érintett felszín alatti víztest:

- sp.2.2.2. Beregi-sík

A mennyiségi állapotot javító intézkedések:

- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása
- 8.1 Víztakarékos megoldások alkalmazása növénytermesztésben (növénykultúra, öntözési technológia, energiahatékonyság)
- 8.4 Víztakarékos megoldások az ipari vízellátásban

A kémiai állapotot javító intézkedések:

- 2. Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése
- 3. Mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentése

Érintett vízfolyás víztestek és vízgyűjtő területeik

- AEP414 Dédai-Mitz-csatorna

Intézkedések:

- 6.5 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása.
- AEP379 Csaronda-főcsatorna

Intézkedések:

- 6.5 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.3b A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása, az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével
- 6.4 Vízfolyások és állóvizek parti zónájában a víztípustól függő zonáció rehabilitációja
- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása
- AEQ015 Szipa –főcsatorna és kivezetője

Intézkedések:

- 6.5 Vízfolyások és állóvizek jó ökológiai állapotának, potenciáljának fokozatos elérése és megtartása fenntartási munkák keretében
- 6.3b A mederforma és a meder vonalvezetésének a természetest megközelítő átalakítása az elismert emberi igények egyidejű kielégítésével
- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása

A Natura 2000 fenntartási terv kapcsán érintett vízfolyás víztestekre és azok vízgyűjtőire általánosan vonatkozó javasolt intézkedések:

- 23.2 Csapadékgazdálkodás, táblaszintű víz visszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében
- 23.4 Víz visszatartás tározással síkvidéken belvíztározókban, illetve medertározás öbolszerűen kiszélesített szakaszokon
- 33.2 A védett természeti területek állapotát javító speciális hidromorfológiai intézkedések, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére.

A KEHOP-1.3.0-15-2015-00004 azonosítószámú projekt keretein belül több létesítmény megvalósítása is folyamatban van. Ezek elősegítik a tervezési terület vízháztartásának javítását.

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Földutak, keskeny út menti fasorok, tanyák és településszélek tartoznak a kezelési egységbe. Az ide sorolt élőhelyek természetvédelmi szempontból kis jelentőségűek (nem kulcsfontosságúak a jelölő értékek tekintetében), ugyanakkor az erdő-, a vad- és a rét-legelőgazdálkodással érintett területen az ilyen jellegű létesítmények egyben a természetvédelmi kezelést is szolgálják, hozzájárulnak a

kiemelkedően gazdag élőhelymozaik fenntartásához. Nem ide tartoznak viszont az ipari jellegű telephelyek akkor sem, ha azok mezőgazdasági jellegűek. Az ide sorolt faállományok nem szerepelnek az Országos Erdőállomány Adattárban. „Ex lege” láp érintettsége is van a kezelési egységnek. A kezelési egység kiterjedése 19,97 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet (OG), jellegtelen üde gyepek (OB), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), tanyák, családi gazdaságok (U10)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló, egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), üde és nedves cserjések (P2a), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), kiskertek (T9), falvak, falu jellegű külvárosok (U3)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatot nem teszünk, a kezelési előírás-javaslatok lefedik a természetvédelmi célok megvalósulásához szükséges tevékenységeket és korlátozásokat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)
- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19)
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen. (SZ24)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedésekkel csökkenteni lehet.

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása: Azokat a területeket soroltuk ebbe a kezelési egységbe, amelyek természetvédelmi kezelése alapvetően legeltetéssel és/vagy kaszálással oldható meg. A Natura 2000 terület jelölő értékei jelentős arányban ezeken a területeken fordulnak elő. Jellemzően ide tartoznak a rét és legelő művelési ágban lévő területek, de esetenként spontán felhagyás után visszagyepesedett szántók is. A réteken és kaszálókon jellemző a cserjésedés és a spontán erdősülés (leginkább őshonos fajokkal). Ezeken a területeken a gyepek komponens még jelentős arányban megvan, emiatt túlnyomó részben ebbe a kezelési egységbe kerültek ezek a területek, mivel úgy gondoljuk, hogy további hasznosításuk és természetvédelmi kezelésük legeltetéssel jól megoldható. Emellett a legeltetés nem kívánna meg a fa- és cserjeállomány teljes mértékű visszaszorítását. A kezelési egységbe néhány, az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő terület egység is beletartozik. Ezek mélyebb fekvésű nyílt, legalább részben mocsári élőhelyek, amelyek megfelelő záródású erdőállomány fenntartására nem alkalmasak. Hasznosításuk (egyben természetvédelmi kezelésük) legeltetéssel oldható meg. Ennek jogszabályi feltételei viszont nem adóttak. A kezelési egységbe beletartoznak azok a gyepterületen lévő kis területű faállományok is, amelyek rét vagy legelő művelési ágban lévő területen lévő fásítások. Utóbbi területek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény értelmében fásításnak minősülnek, így lehetőség van a legeltetésükre is, emiatt ezek a kis területű faállományok is a KE-2 kezelési egységbe kerültek. „Ex lege” lép érintettsége is van a kezelési egységnek. A kezelési egység kiterjedése 553,32 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem zsombékoló magassárrétek (B5), mocsárrétek (D34), jellegtelen üde gyepek (OB), jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), üde és nedves cserjések (P2a), galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek (P45)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4), fűzlápok (J1a), lép- és mocsárerdők (J2), nem őshonos fafajok spontán állományai (S6), kiskertek (T9), falvak, falu jellegű külvárosok (U3), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), kékperjés rétek (D2), jellegtelen száraz-félszáraz gyepek (OC), őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők (RC), őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB)
- Natura 2000 élőhelyek: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus*)

excelsior) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*), Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)

- Érintett erdőrészletek: Csaroda 2TN3, 4B, 4D, 4L, 4J, 4TN1, Gelénes 30A, 30E, 31A, 36TN2
- Védett természeti területen fekvő érintett erdőrészletek: Csaroda 2TN3, 4B, 4D, 4L, 4J, 4TN1, Gelénes 31A, 36TN2
- Erdőtervezett területek, amelyek teljes (vagy közel teljes) területtel a KE-2 egységhez tartoznak. Erdőművelés alóli kivonásuk javasolt, azért, hogy a legeltetés (mint természetvédelmi kezelés) törvényi feltételei adottak legyenek: Csaroda 4L, 4TN1, 2TN3, Gelénes 30E, 36TN2
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: nagy tűzlepke (*Lycena dispar*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*), nagy örgébics (*Lanius excubitor*), tövisszúró gébics (*Lanius collurio*), karvalyposzáta (*Sylvia nisoria*), búbosbanka (*Upupa epops*), őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*), réti fülesbagoly (*Asio flammeus*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legeltetéssel és/vagy kaszálással történő élőhelykezelés eredményessége a részletesen kidolgozott legeltetési és/vagy kaszálási tervek függvénye, hiszen a kezelési egységben rendkívül mozaikos élőhelymintázat jellemző. Ezt a mozaikosságot nem lehet megtartani egységes legelőnyomással történő legeltetéssel. A legeltetés mértékének és térbeli mintázatának optimalizálásával azonban megőrizhető a jelenlegi, viszonylag kedvező természetvédelmi állapot, sőt valamelyest a mozaikoló élőhelyek természetes dinamikai és szukcessziós folyamatait is életben tarthatók.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.
- Erdők esetén a Rétköz-Bereg erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (Érvényes: 2013.01.01 – 2022.12.31, Ügy száma: 11949/14/2011. Kelt: 2013. október 7.) és a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.

- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22)
- A legeltetési sűrűség egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY44)
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása. (GY79)
- Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal. (GY59)
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén minimum 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92)
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Agrár-erdészeti rendszerek közül a fás legelő és a mezővédő fásítás kialakítása támogatható. (GY120) (Magyarázat: Az erősen cserjésedett és a már részben erdősült területek esetén és a kezelési egység azon területeinél, ahol az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő területekkel átfedés van.)
- A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható. (E91) (Magyarázat: az érintett erdőrészek esetén.)
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- Élőhelyrekonstrukció. (GY118) (Magyarázat: lásd az Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok pontnál.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység vízellátottságának javítása fontos jövőbeli feladat. A területen lévő ártéri mocsárrétek (jelölő élőhely) kiszáradása, jellegvesztése, átalakulása jellegtelen, illetve más típusú élőhelyekké aktuális veszély. A közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradása-fejlesztése érdekében rekonstrukciós jellegű beavatkozások (vízpótlás, vízmegtartás, mikroklíma helyreállítása erdőtelepítéssel) történtek már korábban, részben a LIFE 04 NAT HU 000118 azonosítójú pályázat keretein belül. A megépült fenékküszöbök és zsilipek azonban elsősorban a Bockereki-erdő vizes élőhelyeinek (a Gönte égerlápja és az erdőben lévő, részben lápi jellegű, erősen feltöltődött medermaradványok) részleges vízpótlását oldották meg. Ezek a beavatkozások a réteken és legelőkön történő vízviasszatartást nem tudják biztosítani. A Gelénes-Csarodai-csatorna és a Csaronda összefolyásánál lévő zsilip visszaduzzasztó hatása a távolabb elhelyezkedő réteken és legelőkön már nem érezteti a hatását. Ugyanakkor a réteken és legelőkön lévő lokális mélyedések (medermaradványok,

feltöltődött egykori sarlólaposok) alkalmasak lennének úgynevezett „oldaltározásra”, tehát a tél végi, tavaszi csapadéktöbbletből való feltöltésre. Ennek megvalósításában a Gelénes-Csarodai-csatornának kulcsszerepe van, hiszen úgymond keresztülágja ezeket a vízpótlásra szoruló területeket, ezáltal az ökológiai célú vízpótlásra szánt vizet ebből a víztérből célszerű biztosítani. Bonyolítja a képet, hogy ez a csatorna fontos belvízelvezető szereppel bír (Natura 2000 területen kívülről is), tehát szükséges a két érdek összehangolása. Javasoljuk tehát a kezelési egységbe tartozó területek vízellátottságának javítását célzó élőhelyfejlesztési terv kidolgozását. Megjegyezzük, hogy egy ilyen terv kidolgozása és megvalósítása csakis a KE-5, KE-6 és KE-3 területekkel egy egységben képzelhető el.

A Natura 2000 terület északi részén, nem országosan védett természeti területen lévő szántóterületeken több helyen természetközeli, nyílt élőhelyek alakultak ki (mocsarak, cserjésedő rétek), amelyek ebbe a kezelési egységbe (KE-2) kerültek, ugyanakkor művelési águk még szántó vagy gyümölcsös. A természetközeli élőhelyek hosszú távú megőrzése érdekében javasoljuk a művelési ágakat a valós viszonyoknak megfelelően alakítani, azokat módosítani. Ezek leginkább olyan mély fekvésű területek, egykori medermaradványok, amelyek szántóként vagy gyümölcsösként való további hasznosítása a jelenlegi gazdálkodási viszonyokat figyelembe véve nem életszerű (gazdaságtalan).

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az élőhely-kezelési módszerek körében a területileg illetékes nemzeti park igazgatóság által jóváhagyott kaszálási terv és legeltetési terv végrehajtása, valamint a nagy területű, zárt cserjés állományok létrejöttének megakadályozása a jelölő nagy tűzlepke (*Lycena dispar*), a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) élőhelyének, mint a közösségi jelentőségű *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) és a Sík- és dombvidéki kaszálórét (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) élőhelyek hosszú távú védelmét, fenntartását biztosítja. Minimális mértékben az Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) és a Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhelyek is érintettek a kezelési egység vonatkozásában. Utóbbi élőhely nem jelölő élőhely a Natura 2000 területen.

A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) védelme szempontjából a legeltetés előtérbe helyezése indokolt a kaszálással szemben, de a két alapvető gyepezőgazdálkodási mód kombinálásával a gyepterületek hosszú távú megőrzése és a faj védelme is megoldható. Emellett a legeltetés nem kívánna meg a fa- és cserjeállomány teljes mértékű visszaszorítását. Ez a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok számára biztosítana kedvező helyzetet. A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) szempontjából a kezelési egységbe tartozó területek fás-cserjés szegélye és az erdei tisztások a meghatározóak.

A közösségi jelentőségű, a területen előforduló, de nem jelölő állatfajok közül a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) és a jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) természetvédelmi helyzetének javítását is szolgálják a kezelési egységben megfogalmazott javaslatok és az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési elképzelések.

A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében támogatható.

(E91) elnevezésű, önkéntesen vállalható előírást a kezelési egységbe tartozó erdőtervezett területek esetében azért javasoljuk, mert ezek mélyebb fekvésű, nyílt, legalább részben mocsári élőhelyek, amelyek megfelelő záródású erdőállomány fenntartására nem alkalmasak. Hasznosításukra (egyben természetvédelmi kezelésük) a legeltetés lenne megfelelő.

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása: ebbe a kezelési egységbe tartoznak az erdők. Összességében az erdők kiterjedése jelentős, az állományok nagy része természetes, természetközeli, vagy származékerdő. A természetközeli állományok gyertyános-kocsányos tölgyesek, keményfás ártéri erdők, fűz-nyár ártéri erdők és kis részben lúp- és mocsárerdők. A mikrotarvágások eredményeképpen megjelenő „lékek” ma már meghatározóak a Bockereki-erdőben. Ezekon kívül kisebb arányban akácok és fenyvesek is előfordulnak. A kezelési egység nagyobb része országos jelentőségű védett természeti terület, a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet része. A kezelési egység nagy része szerepel az Országos Erdőállomány Adattárban, de olyan, az Adattárban nem szereplő spontán kialakult erdőfoltok is ide tartoznak, amelyek az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény szerint erdők, és vonatkozik rájuk minden ebből fakadó kötelezettség (művelési ág szerint réteken és szántón). Ugyanakkor nem tartozik a kezelési egységbe minden olyan terület, ami az Országos Erdőállomány Adattárban szerepel, hiszen egyes „erdőtervezett” területek a KE-2 kezelési egységbe, tehát a kaszálóként és/vagy legelőként hasznosítható területekhez kerültek, míg a lúp- és mocsárerdők egy része a KE-6-ba, ami azokat a lápi jellegű vizes élőhelyeket foglalja magába, amelyeknél természetvédelmi szempontból nem kívánatos semmiféle gazdálkodási tevékenység. „Ex lege” lúp érintettsége is van a kezelési egységnek. A kezelési egység kiterjedése 1210,45 hektár.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): lúp- és mocsárerdők (J2), fűz-nyár ártéri erdők (J4), keményfás ártéri erdők (J6), gyertyános-kocsányos tölgyesek (K1a), alföldi zárt kocsányos tölgyesek (L5), jellegtelen üde gyepek (OB), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA), őshonos fajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők (RB), őshonos fajú keményfás jellegtelen erdők (RC), ültetett akácok (S1), egyéb tájidegen lombos erdők (S3), nem őshonos fajok spontán állományai (S6), nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), őshonos fajú fiatalosok (P1), újonnan létrehozott, őshonos vagy idegenhonos fajú fiatal erdősítés (P3)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló, egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), nem zombékoló magassárrétek (B5), üde és nedves cserjések (P2a), fáslegelők, fáskaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek (P45), őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők (RDb), egyéb ültetett tájidegen fenyvesek (S5)
- Natura 2000 élőhelyek: Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-sal (91G0)*, Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*, *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440 – hibrid élőhelyként fordul elő)

- Érintett erdőrészek:

Csaroda 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1NY, 1TN1, 1TN2, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2NY1, 2NY2, 2TN1, 2TN2, 4A, 4B, 4C, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4I, 4J, 4K, 4M, 4N, 4O, 4P, 4Q, 4R, 4S, 4T, 4U, 4TN2, 4TN3, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6G, 6H, 6I, 6J, 6K, 6NY, 7A, 7B, 7C

Gelénes 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1NY, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2NY, 2TI1, 2TI2, 2ÚT, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3NY, 3TI, 3TN1, 3TN2, 3ÉP, 4A, 4B, 4NY, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 6A, 6B, 6C, 6D, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7F, 7H, 7TI, 7ÚT, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8F, 8NY, 9A, 9B, 9C, 9NY, 9TN, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G, 10H, 10NY1, 10NY2, 10TN1, 10TN2, 10ÚT, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F, 11G, 11H, 11NY, 11TN1, 14ÚT, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H, 12I, 12J, 12K, 12L, 12NY1, 12NY2, 12TN1, 12TN2, 12TN3, 12VI, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13TN, 13VI, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14NY, 14TN2, 15A, 15B, 15NY, 15TN, 30A, 30B, 30D, 30VI, 31A, 31B, 31C, 31D, 31E, 31F, 32A, 32B, 32D, 32E, 33A, 33B, 33C, 33D, 33E, 33F, 33G, 33H, 33NY1, 33NY2, 33NY3, 33TN1, 33TN2, 34A, 34B, 34C, 34D, 34E, 34F, 34TN1, 34TN2, 34TN3, 34TN4, 35A, 35B, 35C, 35D, 35E, 35F, 35G, 35H, 35TI, 36A, 36B, 36C, 36D, 36E, 36F, 36G, 36H, 36I, 36J, 36TN1, 37A, 37B, 37C, 37D, 37TN

Tákos 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1I, 1J, 1K, 1L, 1M, 1N, 1O, 1CE, 1TN1, 1TN2, 2A, 2B, 2C, 2D, 2NY, 2TI, 2TN, 2VI, 3TI, 3VI

- Védett és fokozottan védett természeti területen fekvő erdőrészek:

Csaroda 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1NY, 1TN1, 1TN2, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2NY1, 2NY2, 2TN1, 2TN2, 4A, 4B, 4C, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4I, 4J, 4K, 4M, 4N, 4O, 4P, 4Q, 4R, 4S, 4T, 4U, 4TN2, 4TN3, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6F, 6G, 6H, 6I, 6J, 6K, 6NY, 7A, 7B, 7C

Gelénes 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1NY, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2NY, 2TI1, 2TI2, 2ÚT, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 3NY, 3TI, 3TN1, 3TN2, 3ÉP, 4A, 4B, 4NY, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 6A, 6B, 6C, 6D, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7D, 7E, 7F, 7H, 7TI, 7ÚT, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8F, 8NY, 9A, 9B, 9C, 9NY, 9TN, 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10F, 10G, 10H, 10NY1, 10NY2, 10TN1, 10TN2, 10ÚT, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11F, 11G, 11H, 11NY, 11TN1, 14ÚT, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H, 12I, 12J, 12K, 12L, 12NY1, 12NY2, 12TN1, 12TN2, 12TN3, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13TN, 14A, 14B, 14C, 14D, 14E, 14F, 14G, 14NY, 14TN2, 15A, 15B, 15NY, 15TN, 31A, 31B, 31C, 31D, 31E, 31F, 32A, 32B, 32D, 32E, 33A, 33B, 33C, 33D, 33E, 33F, 33G, 33H, 33NY1, 33NY2, 33NY3, 33TN1, 33TN2, 34A, 34B, 34C, 34D, 34E, 34F, 34TN1, 34TN2, 34TN3, 34TN4, 35A, 35B, 35C, 35D, 35E, 35F, 35G, 35H, 35TI, 36A, 36B, 36C, 36D, 36E, 36F, 36G, 36H, 36I, 36J, 36TN1

Tákos 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 1H, 1I, 1J, 1K, 1L, 1M, 1N, 1O, 1CE, 1TN1, 1TN2, 2A, 2B, 2C, 2D, 2NY, 2TI, 2TN, 3TI

- Erdőtervezett területek (főképp „egyéb részletek”), amelyek azért hiányoznak a fenti felsorolásból, mert teljes (vagy közel teljes) területtel a KE-2 egységhez tartoznak. Erdőművelés alóli kivonásuk javasolt, azért, hogy a legeltetés (mint természetvédelmi kezelés) törvényi feltételei adottak legyenek: Csaroda 4L, 4TN1, 2TN3, Gelénes 30E, 36TN2
- Erdőtervezett területek (főképp „egyéb részletek”), amelyek azért hiányoznak a fenti felsorolásból, mert teljes (vagy közel teljes) területtel a KE-6 egységhez tartoznak:

Tákos 2VI, 3VI, Gelénes 6VI, 7G, 11TN2, 12VI, 13VI, 14TN1, 32C, 32F

- Érintett közösségi jelentőségű fajok: sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), sápadt szemeslepke (*Lopinga achine*), bajuszos denevér (*Myotis mystacinus*), barna hosszúfülű-denevér (*Plecotus auritus*), Brandt-denevér (*Myotis brandtii*), csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), szőrőskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), szürke hosszúfülű-denevér (*Plecotus austriacus*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), vidra (*Lutra lutra*), elevenszülő gyík (*Zootoca vivipara*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: fekete gólya (*Ciconia nigra*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), holló (*Corvus corax*), darázsölyv (*Pernis apivorus*), héja (*Accipiter gentilis*), közép fakopáncs (*Dendrocopos medius*), mocsári békaliliom (*Hottonia palustris*), hamvas küllő (*Picus canus*), zöld küllő (*Picus viridis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A „Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Rétköz-Beregi Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről.” című dokumentációban megfogalmazott elvek és a részletszintű intézkedések véleményünk szerint alapvetően összhangban vannak a kezelési egység javaslataival. Az esetleges eltérések jórészt abból adódnak, hogy a fenntartási tervet megalapozó biotikai adatgyűjtés (élőhelytérképezés és a közösségi jelentőségű fajokra vonatkozó adatok) az elővizsgálati dokumentáció elkészülte után történt meg a területre vonatkozóan, így újabb adatok és újabb szempontok figyelembe vételére nyílt lehetőség.

Ezeken a területeken a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható, a felújítások során azonban a természetvédelmi célkitűzéseknek az intenzíven terjedő fafajok arányának csökkentése felel meg, illetve törekedni kell arra, hogy az egyéb keménylombos fafajok közül a hazai, termőhelyhonos fajokat alkalmazzák az elegyítésekben.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek (több éves gyepként hasznosított parlagok) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni. A kötelező előírás nem vonatkozik a nyiladékokra.
- A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

- Erdők esetén a Rétköz-Bereg erdőtervezési körzet körzeti erdőterve (Érvényes: 2013.01.01 – 2022.12.31, Ügy száma: 11949/14/2011. Kelt: 2013. október 7.)
- a „VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10) (Magyarázat: a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban az erdőrezervátum magterületekkel kapcsolatos előírás-javaslat).
- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése. (E33) (Magyarázat: a természetes, természetszerű és a származék erdőkben az örökerdő üzemmód egyeztethető össze leginkább a természetvédelmi célkitűzésekkel.)
- Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17) (Magyarázatát lásd a „kezelési javaslatok indoklása” fejezetben).
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) (Magyarázatát lásd a „kezelési javaslatok indoklása” fejezetben).

Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása. (E20)
/Megjegyzés:

Fekete gólya (FV):

Területi korlátozás egész évben (fészkelőterület védelme): A fészkelőterület védőzónáján (100-300 méter; 3,14- 28,26 ha) belül őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás (FVB, FVV, SZV, TRV) nem végezhető, a többi beavatkozás egyedi elbírálást igényel.

Erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása a költési időszakban (március 1. - augusztus 1.): az állandó korlátozás alá eső védőzóna által érintett erdőrészekben (400 m sugarú körben; 50,24 ha).

Célszerű azt is figyelembe venni, hogy ha egy nagy erdőrészlet egészen kis része esik a védőzónába, akkor az esetleg elhagyható. 100 méter azoknál a költőpároknál alkalmazandó, amelyek nem zárt erdőállományok belsejében költenek, hanem közel az

erdőszegélyhez. A 100 méteres védőzónának biztosítani kell a fészek megfelelő takarását.

Darázsölyv (FV):

Területi korlátozás egész évben (fészkelőterület védelme): A fészkelőterület védőzónáján (100 m; 3,14 ha) belül véghasználati beavatkozás (FVB, FVV, SZV, TRV) nem végezhető, a többi beavatkozás egyedi elbírálást igényel.

Erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása a költési időszakban (április 15. - augusztus 31.): az állandó korlátozás alá eső védőzóna által érintett erdőrészekben (200 m, 12,56 ha).

Célszerű azt is figyelembe venni, hogy ha egy nagy erdőrészlet egészen kis része esik a védőzónába, akkor az esetleg elhagyható.

- Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása. (E47)
- Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal. (E51) (Magyarázat: A tájidegen fajok lecserélése hazai fajokra általános természetvédelmi célkitűzés. Alkalmazandó fajok leginkább a kocsányos tölgy és a vadgyümölcsfajok (pl. madárçserecsnye, vadalma). A gyertyánt, tatárjuhárt, mezei juhárt, magyar kőrist, mezei szilt ebben a térségben nem szükséges telepíteni, magától újul és elegyedik.)
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása. (E29)
- Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is. (E30)
- Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, száruzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására. (E72)
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé – a díszes tarkalepke védelmében – legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E14) (Magyarázat: a Natura 2000 terület erdői jelenleg megfelelő életteret nyújtanak a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) populációi számára, ugyanakkor a kedvező állapotok tartós fenntartásához szükség van beavatkozásokra is.)
- A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is). (E15) (Magyarázat: a javaslat a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) védelme érdekében került az előírásorba, részleteket lásd a kezelési javaslatok indoklása részénél.)
- A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása. (E41) (Magyarázat: a javaslat a harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) védelme érdekében került az előírásorba, részleteket lásd a kezelési javaslatok indoklása részénél.)
- Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01)
- Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is

biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

- Élőhely-rekonstrukció. (V63) (Magyarázat: lásd az Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok pontnál.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk a kezelési egységbe tartozó területek vízellátottságának javítását célzó komplex (több kezelési egységet magába foglaló, sőt a Natura 2000 területen kívüli vízterek sajátosságait is figyelembe vevő) élőhelyfejlesztési terv kidolgozását.

Az ebbe a kezelési egységbe tartozó területek és más egységhez tartozó területek (keskeny erek, feltöltődött medermaradványok) lényegében egyetlen egységet alkotnak vízgazdálkodási szempontból. Ökológiai értelemben is közel álló élőhelyekről van szó (természetes élőhelymozaik). Emiatt az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési lehetőségek is több kezelési egységet érintenek (lásd. KE-2, KE-5, KE-6). Korábbi években több, az erdőben lévő, vagy azt határoló medréhez vízpótlási lehetőségek épültek ki, illetve medertározás is megvalósult a fő belvízcsatornán. Ezek a beavatkozások kedvezően érintik a területen lévő jelölő erdei élőhelyeket, hiszen azok mikro- és mezoklimáját akkor is kedvezően befolyásolják, ha közvetlen előntést nem indukálnak ezek a beavatkozások. A megépült fenékküszöbök és zsilipek elsősorban a Bockereki-erdő vizes élőhelyeinek (a Gönte égerlápja és az erdőben lévő, lápi jellegű, erősen feltöltődött medermaradványok) részleges vízpótlását oldották meg. Ennek részeként a Gelénes-Csarodai-csatorna és a Csaronda összefolyásánál zsilip épült. A műtárggyal az év bizonyos szakaszaiban sikeresen lehet a KE-6 egység erdei vizes élőhelyein vizet visszatartani, illetve oda vizet juttatni. Ugyanakkor az ide sorolt élőhelyek (és az azokat magába foglaló Bockereki-erdő) vízellátottságát más vízfolyások is jelentősen befolyásolják. A Bockereki-erdő déli szegélyén futó Szipa-főcsatorna és a nyugati szegélyén futó Csaronda vízháztartása alapvetően meghatározza a környező területek talajvízszintjét, ezáltal a Bockereki-erdőben lévő lokális vízmegtartást célzó műtárgyak hatását úgymond felülírják.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A gazdálkodáshoz köthető előírás javaslatok mindegyike vonatkozik a nem védett erdőrészekre, míg a védett erdőrészekre azok a javaslatok, amelyek nincsenek benne a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben.

Az előírás-sorokat a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban határoztuk meg.

A tájidegen fajok lecserélése hazai fafajokra általános természetvédelmi célkitűzés. Az üde, vegyes életkorú és idős fákat, valamint holt faanyagot is tartalmazó erdők igen fontosak számos gerinctelen állatfaj állományának fennmaradásához, ilyenek pl. a közösségi jelentőségű xilofág bogarak. Ezek: nagy szarvasbogar (*Lucanus cervus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*). A tavi denevér (*Myotis dasycneme*) és a nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) szempontjából is meghatározó az ilyen jellegű erdők aránya. A harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*) védelme érdekében egyetlen lelőpontjának környezetében

javasoljuk az erdészeti beavatkozások (fahasználatok) elhagyását. A korlátozással érintett terület pontos kijelölése a természetvédelmi kezelővel történő egyeztetve javasolt.

A cserjés-magaskórós, üde erdőszegélyek fenntartása a jelölő sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és a vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) fajok fennmaradása miatt is fontos. A vadlétszámcsoökkentés is indokolt, mivel a jelenlegi vadlétszám a jelölő erdőtársulások cserje- és gyepszintjét láthatóan károsítja; ez a közösségi jelentőségű fajok közül főképp a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) táplálkozási lehetőségét korlátozza. Főképp két vadászható vadfaj, a vaddisznó és a dámszarvas okoz problémát. A vízellátottság javítását célzó élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot a közösségi jelentőségű erdei élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítása érdekében javasoljuk.

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántóföldek, ugarok és gyümölcsösök. A szántók nagy részének művelési ága valóban szántó, de ide tartoznak olyan kisebb elszántások is, amelyek eredeti művelési ága rét-legelő. „Ex lege” lúp érintettsége is van a kezelési egységnek. A kezelési egység kiterjedése 146,03 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák (T1), évelő, intenzív szántóföldi kultúrák (T2), intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények (T7), fiatal parlag és ugar (T10)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): jellegtelen fátlan vizes élőhelyek (OA), jellegtelen üde gyepek (OB)
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatot nem teszünk, a kezelési előírás-javaslatok lefedik a természetvédelmi célok megvalósulásához szükséges tevékenységeket és korlátozásokat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek (több éves parlagok) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19)
- Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen. (SZ24)
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37)
- Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ53)
- Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ55)
- Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható. (SZ56)

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az elszántott rét vagy legelő művelési ágú területeken az eredeti művelési ág helyreállítását szükségesnek tartjuk, melyet hatósági eszközökön keresztül kell érvényesíteni. Így a valós területhasználat újra rét-legelő lehet. Amíg a visszagyepesítés nem történik meg, szükséges az érintkező területek állapotának romlása elkerülése érdekében az önkéntesen vállalható előírások betartása. Az elszántott területrészekben az eredeti területhasználat visszaállítását tartjuk szükségesnek. Megjegyezzük, hogy a területen az elszántások csak esetlegesek, kis kiterjedésűek.

A kezelési egységbe tartozó elszántott területek korábban a következő jelölő élőhelyek voltak: Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei – (6440) és Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) – (6510). Beszántásukkal veszítettek kiterjedésükből; az eredeti állapot helyreállítása szükséges.

A szántók füves élőhelyé alakítását támogató források jelenleg is rendelkezésre állnak. Ezek az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján kerültek kidolgozásra.

(g) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslatok:

- Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható. (SZ56)

Magyarázat: A Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet kezelési tervének tervezetével összhangban a szántók művelési ága botanikai-zoológiai értékelés után megváltozhat erdő irányába.

Az erdőtelepítések tervezésénél érintetlenül kell hagyni a mélyfekvésű, vízállásos részeket, ill. az erdősítés területének 10-15%-án gondoskodni kell füves élőhelyek (tisztások, ill. gyepek) kialakításáról és fenntartásáról.

Az erdőtelepítések során olyan fa- és cserjefajokat (fafajok: kocsányos tölgy, magyar kőris, vénic és mezei szil, (magától elegyedik: gyertyán, mezei juhar, tatárjuhar); cserjefajok: egy- és kétbibés galagonya, veresgyűrű som, csikos kecskerágó, (magától újul: kőkény, kutyabenge)) kell alkalmazni, amelyek hosszú távon növelhetik a jelölő pannon gyertyános tölgyesek (91G0*) és keményfás ligeterdők (91F0) kiterjedését.

(h) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(i) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedésekkel lehet csökkenteni. Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési valamint az erdőtelepítésre vonatkozó javaslat pedig a terület jelölő élőhelyeinek kiterjedését növelheti hosszú távon.

(a) Kezelési egység kódja: KE-5

(b) Kezelési egység meghatározása: Ide tartozik a mesterséges vonalvezetésű és általában szabályos mederkeresztszelvényvel kialakított Szipa-főcsatorna és a kapcsolódó cserjések, fasorok és jellegtelen gyepes élőhelysávok. Továbbá a Gelénesi-csatorna (36-os csatorna) és a Csaronda-főcsatorna érintett szakaszai a kapcsolódó élőhelyekkel (főleg fasorokkal, cserjésekkel és jellegtelen gyepekkel). Nem tartozik ide viszont a Gelénes-Csarodai-csatorna, mert az élőhelyterképezés során ez a csatorna nem különült el önálló egységként. Ide tartozik továbbá egy sekély holtmeder és egy mesterséges víztároló gödör. A kezelési egység kiterjedése 28,22 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok (RA)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések (P2b), nem zsombékoló magassásrétek (B5), állóvizek (U9), jellegtelen üde gyepek (OB), harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok (S7), álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok (P2c)
- Natura 2000 élőhelyek: Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150)
- Védett természeti területen fekvő erdőrészek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatot nem teszünk, a kezelési előírás-javaslatok lefedik a természetvédelmi célok megvalósulásához szükséges tevékenységeket és korlátozásokat.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek (rétek, legelők) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.
- A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet

b) Javasolt előírások:

- A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V01)
- Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges. (V05)
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26)
- Élőhely-rekonstrukció. (V63) (Magyarázat: lásd az Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok pontnál.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk a KE-2, KE-3, KE-5, KE-6 kezelési egységek vízellátottságának javítását célzó komplex (több kezelési egységet magába foglaló, sőt a Natura 2000 területen kívüli vizek sajátosságait is figyelembe vevő) élőhelyfejlesztési terv kidolgozását. A KE-5 egység elsődlegesen vízszállító (közvetítő) funkcióval bír, tehát az élőhelyfejlesztés eredményei nem az ide tartozó közösségi jelentőségű jelölő élőhely kedvezőbb természetvédelmi helyzetében fog megnyilvánulni, hanem a KE-2, KE-3 és KE-6 kezelési egységeknél.

A területen előforduló vizes élőhelyek közül nem ezek a legértékesebbek természetvédelmi szempontból. A kezelési egységbe tartozó csatornáknak ugyanakkor meghatározó szerepe van a teljes Natura 2000 terület vízellátottságában. A Gelénes-Csarodai-csatorna ebből a szempontból kifejezetten központi helyzetű, mivel a területen keresztülhúzódik, ezáltal mintegy kulcsa mind a vízvezetésnek, mind a terület vízpótlásának (vízellátottságának) (maga a csatorna ugyanakkor nem ebbe a kezelési egységbe került). Ennek és a Szipa-főcsatornának, valamint a Csaronda-főcsatornának azonban fontos belvízelvezetést szolgáló funkciója van. Az ebbe, de főleg a KE-2, KE-3, KE-6 kezelési egységekbe tartozó közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek fennmaradása-fejlesztése érdekében rekonstrukciós jellegű beavatkozások (vízpótlás, vízmegtartás, mikroklíma helyreállítása erdőtelepítéssel) történtek korábban, részben a LIFE 04 NAT HU 000118 azonosítójú pályázat keretein belül. A további élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési elképzelések kiindulási pontja ez a kezelési egység. A Bockereki-erdő déli szegélyén futó Szipa-főcsatorna és a nyugati szegélyén futó Csaronda vízháztartása alapvetően meghatározza a környező területek talajvízszintjét, ezáltal a Bockereki-erdőben lévő lokális vízmegtartást célzó műtárgyak hatását úgymond felülírja.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető jellegű kezelési javaslatok a kezelési egységre vonatkozóan nem merülnek fel.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedésekkel lehet csökkenteni. Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok megvalósulása pedig a terület jelölő élőhelyeinek kedvezőbb vízellátottságát eredményezheti.

A kezelési egységbe tartozó csatornáknak meghatározó szerepe van a teljes Natura 2000 terület vízellátottságában. A Gelénes-Csarodai-csatorna ebből a szempontból kifejezetten központi helyzetű, mivel a területen keresztülhúzódik, ezáltal mintegy kulcsa mind a vízelvezetésnek, mind a terület vízpótlásának (vízellátottságának). Ennek és a Szipa-főcsatornának valamint a Csaronda-főcsatornának azonban fontos belvízelvezetést szolgáló funkciója van. Az ebbe és a KE-2, KE-3, KE-6 kezelési egységbe tartozó közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradása-fejlesztése érdekében rekonstrukciós jellegű beavatkozások (vízpótlás, vízmegtartás, mikroklíma helyreállítása erdőtelepítéssel) történtek korábban, részben a LIFE 04 NAT HU 000118 azonosítójú pályázat keretein belül. A további élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési elképzelések kiindulási pontja ez a kezelési egység. A kezelési egység előírás javaslatai a következő közösségi jelentőségű élőhely természetvédelmi helyzetének megőrzését és javítását szolgálják: (3150) Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel. A közösségi jelentőségű, a területen előforduló, de nem jelölő állatfajok közül a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*), a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), az apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*) illetve a jelölő díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) szempontjából meghatározó a kezelési egységhez kapcsolódó javaslatok köre.

(a) Kezelési egység kódja: KE-6

(b) Kezelési egység meghatározása: Olyan természetes vagy természetközeli lápi vagy legalább lápi jelleget is hordozó vizes élőhelyek, amelyeknek medermorfológiája alapvetően természetes. Jellemzően erdei környezetben vannak, vagy legalább azokhoz csatlakoznak. Részben kis kiterjedésű, keskeny élőhelyfragmentumok, részben feltöltődött morotvák (Kis-tó, Nagy-tó, Hamvas-tó); ide tartozik az ezektől eltérő jellegű „Gönte” is, és néhány kisebb mocsári-lápi jellegű élőhelyfragmentum. Művelési ágak nem egységes. Legnagyobb arányban erdőművelés alatt állnak, szerepelnek az Országos Erdőállomány Adattárban. Emellett nádas, rét, erdő (amely nem szerepel az Adattárban) művelési ágak is érintettek. A kezelési egységbe tartozó területek rendszeres erdő- és mezőgazdasági hasznosítását nem tartjuk szükségesnek. A szükséges természetvédelmi kezeléseket, pl. inváziós fásszárúak eltávolítását nem a mező- vagy erdőgazdálkodás keretei között javasoljuk elvégezni. „Ex lege” láp érintettsége is van a kezelési egységnek. A kezelési egység kiterjedése 46,43 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet (B2), fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál (BA), láp- és mocsárerdők (J2), fűzlápok (J1a)

- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló, egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): lápi hínár (A24), álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete (Ac), lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek (B4), állóvizek (U9), nem zsombékoló magassárrétek (B5), úszólápok, tőzegek nádasok és télisásosok (B1b)
- Natura 2000 élőhelyek: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) (91E0*), Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacsák (3160), Mészkedvelő üde láp- és sárrétek (7230 – nem jelölő élőhely)
- Érintett erdőrészek: Csaroda 5D, Tákos 2VI, 3VI, Gelénes 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 2A, 6VI, 7B, 7G, 8A, 8B, 8D, 11TN2, 12VI, 13VI, 14TN1, 33B, 32B, 32C, 32E, 32F
- Védett természeti területen fekvő erdőrészek: Csaroda 5D, Tákos 2VI, 3VI, Gelénes 1C, 1D, 1E, 1F, 1G, 2A, 6VI, 7B, 7G, 8A, 8B, 8D, 11TN2, 12VI, 13VI, 14TN1, 33B, 32B, 32C, 32E, 32F
- Erdőtervezett területek, amelyek teljes (vagy közel teljes) területtel a KE-6 egységhez tartoznak: Tákos 2VI, 3VI, Gelénes 6VI, 7G, 11TN2, 12VI, 13VI, 14TN1, 32C, 32F
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy tűzlepke (*Lycena dispar*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: mocsári békaliliom (*Hottonia palustris*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*), babérfűz (*Salix pentandra*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó területek rendszeres erdő- és mezőgazdasági hasznosítását nem tartjuk szükségesnek. A szükséges természetvédelmi kezeléseket, pl. inváziós fásszárúak eltávolítását, esetleges nádvágást vagy más módon történő szerves anyag eltávolítást stb. alapvetően nem a mező- vagy erdőgazdálkodás keretei között javasoljuk elvégezni. Szükséges az önálló erdőrészekként való leválasztás a KE-6 azon területeinél, ahol nagyobb erdőrészlet (jelöletlen) részeként található az élőhelyfolt. Amíg az önálló erdőrészekként való leválasztás meg nem történik, addig az előírt fahasználatok lehetőleg ne érintsék a kezelési egység területét.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek (rétek, legelők) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.
- Erdők esetén a Rétköz-Bereg erdőtervezési körzet körzeti erdőtervét (Érvényes: 2013.01.01 – 2022.12.31, Ügy száma: 11949/14/2011. Kelt: 2013. október 7.)

- a VP4—12.2.1-16 – Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” VP felhívás.
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezései.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- A területen mindennemű beavatkozás kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) (Magyarázat: csakis az élőhely állapotát fenntartó természetvédelmi jellegű beavatkozások, pl. cserjeirtás képzelhetők el, az illetékes Nemzeti Park Igazgatóság engedélyével.)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10)
- A kijelölt egyéb részek (tisztás, cserjés, erdei vízfolyás és tó, kopár) részleges vagy teljes háborítatlanságának biztosítása. (E23)
- Az erdőrészekben belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása. (E24)
- Élőhely-rekonstrukció. (V63) (Magyarázat: lásd az Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok pontnál.)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasoljuk a kezelési egységbe tartozó területek vízellátottságának javítását célzó komplex (több kezelési egységet magába foglaló, sőt a Natura 2000 területen kívüli vízterek sajátosságait is figyelembe vevő) élőhelyfejlesztési terv kidolgozását.

A kezelési egység több medréhez korábban vízpótlási lehetőségek épültek ki, illetve medertározás is megvalósult a fő belvízcsatornán. Javasolt a vízmegtartás további lehetőségeinek vizsgálata. A közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradása-fejlesztése érdekében rekonstrukciós jellegű beavatkozások (vízpótlás, vízmegtartás, mikroklíma helyreállítása erdőtelepítéssel) történtek már korábban, részben a LIFE 04 NAT HU 000118 azonosítójú pályázat keretein belül. A megépült fenékküszöbök és zsilipek elsősorban a Bockereki-erdő vizes élőhelyeinek (a Gönte égerlápja és az erdőben lévő, részben lápi jellegű erősen feltöltődött medermaradványok) részleges vízpótlását oldották meg. Ennek részeként a Gelénes-Csarodai-csatorna és a Csaronda összefolyásánál zsilip épült. A műtárggyal az év bizonyos szakaszaiban sikeresen lehet a kezelési egység erdei vizes élőhelyein vizet visszatartani, illetve oda vizet juttatni. Ugyanakkor az ide sorolt élőhelyek (és az azokat magába foglaló Bockereki-erdő) vízellátottságát más vízfolyások is jelentősen befolyásolják. A Bockereki-erdő déli szegélyén futó Szipa-főcsatorna és a nyugati szegélyén futó Csaronda vízháztartása alapvetően meghatározza a környező területek talajvízszintjét, ezáltal a Bockereki-erdőben lévő lokális vízmegtartást célzó műtárgyak hatását úgymond felülírják.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó területeken szükségessé válhatnak természetvédelmi célú beavatkozások pl. szerves anyag eltávolítása (nádvagás) vagy inváziós növények állományainak visszaszorítása. Ezek a feladatok azonban vélhetően nem rendszeres, évről-évre elvégzendő tevékenységek lesznek, ezért nem illeszthetőek az általában éves rendszerességgel elvégzett rét- és legelőgazdálkodási tevékenységekhez, vagy az erdőtervekben szabályozott fahasználatok rendjéhez. A természetvédelmi kezelő úgy mond „egyedi” szinten tud majd dönteni a szükséges természetvédelmi célú beavatkozások szükségességéről és módjáról.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Természetvédelmi szempontból kiemelten értékes és kiemelten veszélyeztetett vizes élőhelyek tartoznak a kezelési egységbe. Minden állomány fennmaradására különös figyelmet szükséges fordítani. A kezelési egység előírásjavaslatai és a megfogalmazott élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok a következő közösségi jelentőségű élőhelyek természetvédelmi helyzetének megőrzését és javítását szolgálják: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*), Természetes eutróf tavak Magnopotamion vagy Hydrocharition növényzettel (3150), Természetes disztróf tavak és tavacskák (3160), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230 – nem jelölő élőhely). A jelölő fajok közül a díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) és a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) természetvédelmi helyzetét tekintve meghatározó a kezelési egység, hiszen a nyílt, páratelt vizes élőhelyek rajzásra-táplálkozásra kiválóan alkalmasak. Az ideális petézőhelyek pedig általában megtalálhatóak a szomszédos élőhelyek között. A közösségi jelentőségű, a területen előforduló, de nem jelölő állatfajok közül a vöröshasú unka (*Bombina bombina*), a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és a dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) fajok szempontjából meghatározó a kezelési egységbe tartozó területek hosszú távú megőrzése.

(a) Kezelési egység kódja: KE-7

(b) Kezelési egység meghatározása: ipari üzem és intenzív állattartást szolgáló nagyüzemi létesítmény. A Natura 2000 terület többi élőhelyétől elsősorban azért nagy mértékben elütő „élőhelyek”, mert hasznosításuk semmiféle közvetlen kapcsolatba nem hozható a terület természeti adottságaival, a területen folyó gazdálkodási módokkal. A kezelési egység kiterjedése 3,67 hektár. A kezelési egység átfed védett területtel.

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók (U4)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló, egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): -
- Natura 2000 élőhelyek: -
- Érintett közösségi jelentőségű fajok: -
- Érintett, egyéb kiemelt fajok: -

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatokat nem teszünk.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- A gyepek (több éves parlagok) esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.
- Védett természeti területek esetében a kötelezően betartandó előírásoknál a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásait is szükséges alapul venni.

b) Javasolt előírások:

- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A Csaroda 0172 hrsz-en lévő „Nyári szállás” DK-D-DNY-i előterébe természetes hatású takarófásítás (tájhonos fafajokból, cserjeszegéllyel) javasolt.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A Natura 2000 terület élőhelyeit és fajait érő káros hatások csökkentése és kizárása fontos feladat. A kezelési egység ilyen jellegű potenciális és aktuális hatásait a javasolt intézkedéssel lehet csökkenteni.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetében, a kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyaljuk. Az élőhelyrekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

A KE-2, KE-3, KE-5, KE-6 egységek vízellátottságának javítása fontos jövőbeli feladat. A területen lévő valamennyi jelölő élőhely kiszáradása, jellegvesztése, átalakulása jellegtelen, ill. más típusú élőhelyekké aktuális veszély. A közösségi jelentőségű élőhelyek fennmaradása-fejlesztése érdekében rekonstrukciós jellegű beavatkozások szükségesek. Ezek a fejlesztések a 3.2.1. fejezetben részletezett okok miatt a négy kezelési egységet együttesen érintik.

A szántóterületeken kialakult (KE-2) természetközeli nyílt élőhelyek (mocsarak, cserjésedő rétek) hosszú távú fenntartásához szükséges a művelési ágak megváltoztatása a valós állapotnak megfelelően.

Az elszántott, rétet vagy legelő művelési águ területeken az eredeti művelési ág helyreállítását tartjuk szükségesnek a KE-4 egység területén. Ezek a területek korábban a következő jelölő élőhelyek voltak: Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei – (6440) és Sík- és dombvidéki kaszálórétek (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) – (6510). Beszántásukkal veszítettek kiterjedésükből; az eredeti állapot helyreállítása szükséges.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

Itt egy rövid felsorolást adunk a kezelési egységek által érintett jelölő fajokról.

KE-2: nagy tűzlepke (*Lycena dispar*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

KE-3: sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

KE-5: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

KE-6: díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), nagy tűzlepke (*Lycena dispar*)

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó botanikai és zoológiai felmérés 2016-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2016-os felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése. A jelölő élőhelyek monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő élőhelyek (91F0 - Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*); 3150 - Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel; 91G0* - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal; 6440 - *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei; 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*); 3160 - Természetes disztróf tavak és tavacsák; 91E0* - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) állományainak változását is egy-egy mintavételi helyen monitorozni; erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre és erdőkre vonatkozó módszertan.

A jelölő lepkefajok monitorozása NBmR protokoll szerint végezhető, 10 évente.

A vöröslábú hegyisáska (*Odontopodisma rubripes*) területen élő állományai viszonylag jól feltártak. A faj állományainak NBmR protokoll alapján történő monitorozása 10 évente javasolt.

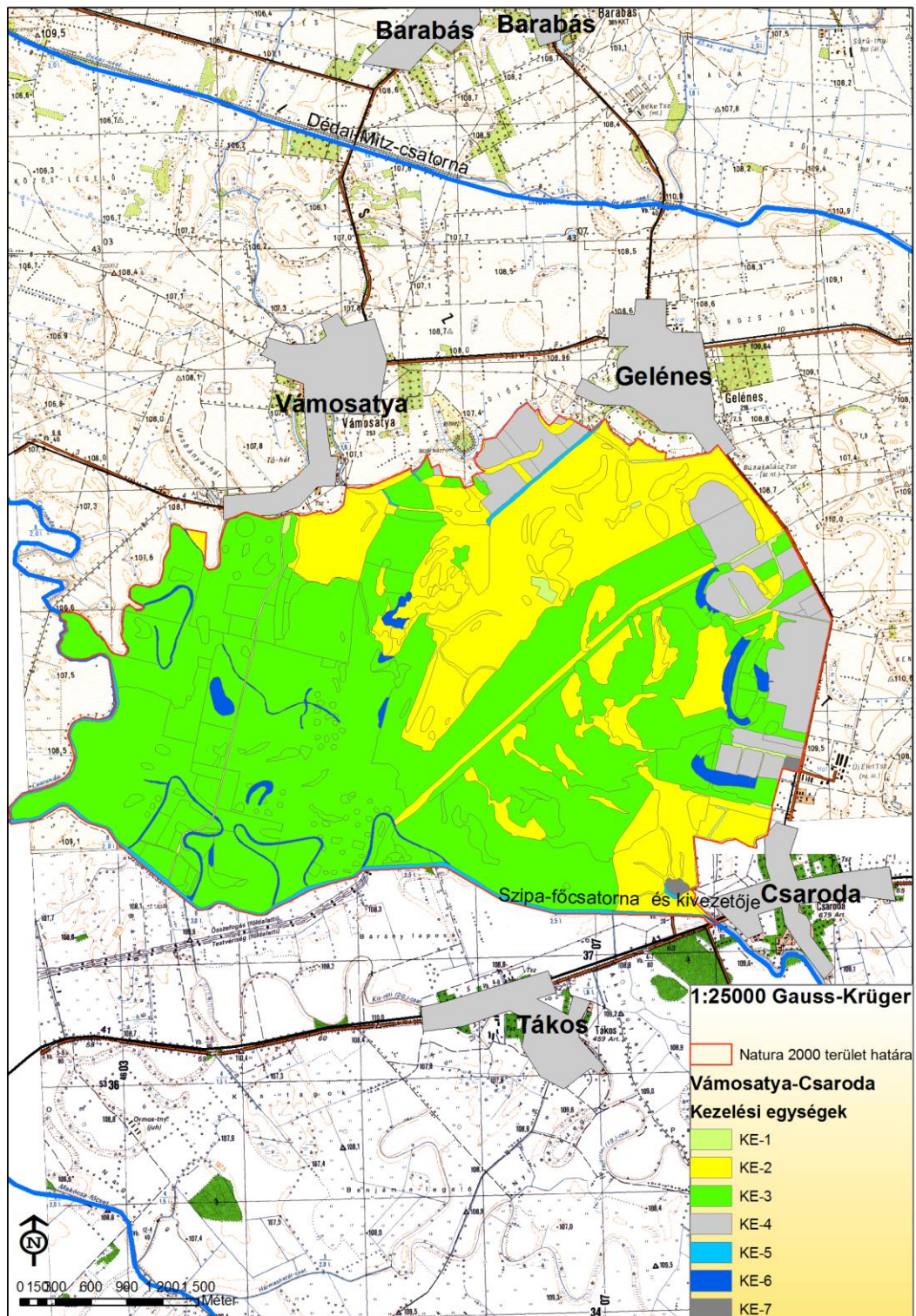
A tavi denevér (*Myotis dasycneme*) esetében a kölykező helyek felkutatása nagyon fontos teendő. Önkormányzatoknál, boltokban és presszókban érdemes rendszeresen érdeklődni, hogy nem jelezte-e valaki, hogy nagyobb mennyiségű (több tíz vagy akár néhány száz) denevér mozgását tapasztalta. Továbbá a napnyugta utáni kirepülés alkalmával érdemes detektorral követni a településeken mozgó denevéreket. Amennyiben lehetőség van rá, úgy

rádió-telemetriás módszer alkalmazásával is meg lehet találni a kölykező helyeket.

A Bockerek-erdő Erdőrezervátumban 2015-ben ER HTV alapállapot felmérés történt.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése.

A tervezési terület kezelési egységei. 2017.02.01.

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési területből 157,05 ha Bockereki Erdőrezervátum néven (15/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról) erdőrezervátumként van nyilvántartva. 68,11 ha a Bockereki Erdőrezervátum magterülete.

A tervezési terület 1795,94 ha-on a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzetet (teljes kiterjedés: 21891,7 ha) érinti (142/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról). 444,08 ha-on fokozottan védett terület.

A tervezési területből 1934,91 ha a Szatmár-Bereg különleges madárvédelmi területtel (HUHN10001) van átfedésben.

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat magterület övezetének (97,53%), illetve pufferterület övezetének (2,46%) része.

2019-es adatok alapján a terület erdőállománya 279 részletben, 1220,41 hektáron helyezkedik el; az egyes erdőrészek állami, magán, illetve vegyes tulajdonban vannak.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelésében lévő, haszonbérleti szerződés keretében hasznosított területek (118,6 ha) hasznosítása során be kell tartani a haszonbérleti szerződésben foglalt előírásokat.

A fent hivatkozott országos jelentőségű védett természeti területek a lápként oltalmat élvező „ex lege” védett területek is, melyekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az Unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a 2015-2018 között folyamatosan megjelentetett pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végéhez közeledve – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. évre egy átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben várhatóan a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak, vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírás csoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó

beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer 2014. évi adatai alapján a Vámosatya-Csaroda kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Vámosatya, Gelénes, Csaroda és Táros közigazgatási területeket érintve több fizikai blokkban található. Az érintett fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 44,53%-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető. Az azonosítók évenként változnak, így a táblázat csak tájékoztató jellegű. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/> honlapon érhetők el.

MEPAR Blokkazonosító	Teljes terület (ha)	Támogatható terület (ha)	KAT
TPXRJ-W-11	156,88	19,55	KAT20
TAVCJ-2-11*	8,29	0,00	0
T028Y-7-11	316,10	0,00	0
T1CVY-6-11	14,88	11,74	KAT20
T1E30-F-11	14,63	0,00	KAT20
T1U2Y-U-11	44,59	28,31	KAT20
T1WH0-C-11	44,94	39,53	KAT20
T6NCJ-P-11*	52,67	48,73	0
T7XRJ-E-11	25,87	23,79	KAT20
T7YYH-M-11*	55,25	50,76	KAT20
T84RH-L-11*	15,50	14,90	0
T8HKH-R-11	318,89	0,00	0
T8JRJ-2-11*	25,34	22,34	KAT20
T8M5J-J-11	29,19	19,82	KAT20
T8QRJ-8-11	10,55	0,00	KAT20
T95YJ-W-11	24,85	0,00	KAT20
T9WKH-7-11*	77,97	67,57	0
TA75J-6-11	25,47	24,10	KAT20
TANCJ-U-11	28,47	25,76	KAT20
TAWKH-8-11	15,27	0,74	KAT20
TAXRH-H-11	37,93	0,00	KAT20
TCE5J-E-11*	9,53	8,63	KAT20
TE130-F-11	20,35	0,00	KAT20
TE290-P-11	59,79	55,86	KAT20
TFN90-C-11	8,46	8,24	KAT20
TFQP0-U-11*	14,95	12,69	KAT20
TH290-R-11	2,88	2,42	KAT20
TH4P0-8-11	31,11	25,51	KAT20
THJP0-N-11	6,31	6,31	KAT20
THV90-L-11*	21,50	14,05	0
TJ130-K-11	17,17	16,90	KAT20
TJ5W0-J-11	0,89	0,70	0
TJ9FY-7-11	96,73	47,09	KAT20
TJ9H0-8-11	6,38	0,00	KAT20
TJAP0-H-11*	83,01	79,42	KAT20
TJCW0-Q-11	0,56	0,56	KAT20
TJE2Y-X-11	29,44	24,38	KAT20
TJE30-Y-11	17,67	8,26	KAT20
TJN90-E-11	15,53	13,10	KAT20

TJPH0-N-11	5,18	3,96	KAT20
TJU5J-1-11*	18,27	12,96	0
TK9KJ-W-11	315,53	285,09	KAT20
TKHKJ-4-11	9,75	9,21	KAT20
TKJRJ-C-11	49,67	43,99	KAT20
TKU5J-2-11	126,06	7,23	KAT20
TKVCJ-9-11	5,29	0,00	KAT20
TKWKJ-J-11	6,05	3,83	KAT20
TL4RJ-Y-11	7,72	7,72	KAT20
TLCYJ-E-11	7,12	3,10	KAT20
TLJRJ-D-11	7,78	7,70	KAT20
TLM5J-V-11	8,09	7,95	KAT20
TLQRJ-L-11	0,38	0,38	KAT20
TMKYJ-N-11	12,50	12,50	KAT20
TN3FY-5-11	23,23	21,30	KAT20
TNF8Y-A-11	0,89	0,41	KAT20
TNHFY-K-11	17,01	14,84	KAT20
TQ8CJ-U-11*	16,75	15,97	0
TX5W0-X-11	228,99	0,00	KAT20
TXE30-D-11	1,95	1,95	KAT20

* Az adott MEPAR-blokknak nem a teljes területe fed át a Natura 2000 terület területével.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi, élőhelykezeléssel összefüggő agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS):

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008. (IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszereit tartalmazza.

2015-től önállóan nem, csak a zöldítés támogatással együtt igényelhető.

Zöldítés támogatás:

A zöldítés keretében elnyert támogatási összeget kifejezetten az éghajlat és a környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra kell fordítani. Elsődleges célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők egyre nagyobb mértékben járuljanak hozzá a mezőgazdaság alapját is képező környezet és természeti erőforrások megőrzéséhez.

A zöldítés három különböző gyakorlat összessége: állandó gyepterületek fenntartása; terménydiverzifikáció (azaz a növénytermesztés diverzifikálása, változatosabbá tétele), illetve az ökológiai jelentőségű területek kijelölése (EFA). A zöldítés három gyakorlata nem minden esetben különül el egymástól.

Fontos, hogy a zöldítés támogatást csak az egységes területalapú (SAPS) támogatással érintett területek után lehet igényelni.

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP-4-10.1.1-15 és VP-4-10.1.1-16.):

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza. A támogatás fő céljai a vidéki területek fenntartható fejlődésének támogatása, a környezet állapotának megőrzése és

javítása, a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, környezetvédelmi szolgáltatások biztosítása, a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése. Kiemelten kívánja továbbá támogatni a biodiverzitás megőrzését a természetes életkörülményeik között (a gazdaságban), a természet, a víz, és a talaj védelmét a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékéként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések:

A Natura hálózat gyep hasznosítású területeire a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak, melyek betartása többletköltséget, illetve bevételkiesést jelent a gazdálkodók számára. A Vidékfejlesztési Program keretében pályázható „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” kompenzációs támogatás ezeknek a többletköltségeknek, valamint kieső bevételeknek az ellentételezésére szolgál.

Ehhez hasonlóan létezik a Vidékfejlesztési program keretében erdős területekre vonatkozó „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” támogatás is. A Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott, magánjogi tulajdonban lévő Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz a felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezésére az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente, változó összegű kompenzációs támogatás igényelhető.

Az AKG 2015 felhívás esetében a gazdálkodók 16 különböző tematikus előírás csoportból (TECS) választhattak a támogatási kérelmeik összeállításakor. A 16 TECS-ből 4 horizontális, 12 pedig zonális előírás csoport volt. A különbség a két kategória között az, hogy míg a horizontális TECS-ek az adott földhasználati kategóriának megfelelően az országban **bárhol** igényelhetők, addig a zonális TECS-ek igénylései a földhasználati kategórián belül **adott területi lehatároláshoz** kötöttek (pl. MTÉ területek). Az AKG 2016 felhívás esetében két horizontális TECS: a horizontális szántó és a horizontális ültetvény került meghirdetésre.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések:

A Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett „VP4-15.1.1-17 - Erdő-környezetvédelmi kifizetések” pályázat célja a tudatos erdő-környezetvédelmi gazdálkodási módok elterjesztése, a fafajok adaptációs készségének növelése, az egyes területeken az erdőtípus, fafajösszetétel, illetve gazdálkodási mód megváltoztatása. A kiírás alapján kizárólag magánjogi erdőgazdálkodó és települési önkormányzat kaphat támogatást a jogerős erdőtervvel rendelkező, Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőrészletben történő örökterdőt erdőgazdálkodásra, erdőállományok kézimunka igényes ápolására, illetve természetkimélő anyagmozgatásra.

VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

A felhívás célja a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése a jelenlegi erdőzónában és az alföldi erdőssztyepp területeken, hozzájárulva a mezőgazdasági és az állattenyésztési termelékenység növeléséhez.

VP5-8.1.1-16 Erdősítés támogatása

Célja a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a

faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelésének támogatása.

VP5-8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A felhívás a meglévő erdő természetességi állapotához képest magasabb természetességi állapotú, vagy a sarjeredetű állomány helyett magasabb ökológiai értékű, legalább azonos természetességű, nem sarj eredetű állomány létrehozását kívánja előmozdítani.

VP4-15.2.1.1.-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése

A felhívás célja a klímarezisztens fajok állományainak biztosítása, fajok evolúciós potenciáljának fenntartása, a genetikai változatosság megőrzése a fajok alkalmazkodóképességének érdekében.

VP4-15.2.1.2.-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése

A felhívás célja, hogy a magyarországi erdészeti fajok genetikai erőforrásainak megőrzésével a meglévő genetikai változatosságot, mint az alkalmazkodóképesség alapját és fajok evolúciós potenciálját hosszútávon megvédje és fenntartsa.

VP5-8.3.1.-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése

Az erdőgazdálkodás biztonsága érdekében szükséges fokozott figyelmet fordítani az erdőtüzek kialakulásának megelőzésére – a pályázati felhívás ehhez biztosít megfelelő támogatást.

VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása

A támogatás célja az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák – az éghajlatváltozással összefüggő eseményeket is beleértve – és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítása.

VP5-8.6.2.-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek

A felhívás célja az erdők gazdasági értékének növelése olyan erdészeti beavatkozásokkal, amelyek által az erdők nagyobb mértékben képesek ellátni gazdasági értékteremtő funkciójukat.

Ide kell érteni azokat a beavatkozásokat is, amelyek hatásai nem azonnal, hanem a jövőben várható fahasználatok során tapasztalhatók.

VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

A felhívás célja, hogy a magyar erdők közjövői ingyenes elérhetőségének lehetősége jelentősen bővüljön.

VP5-8.6.1.-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások

A felhívás célja az erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához és a természetközeli erdőgazdálkodási módok elterjedéséhez szükséges eszközök és géppark kialakításának ösztönzése, valamint az erdei termékek és melléktermékek gazdasági hasznosításához szükséges elsődleges feldolgozást szolgáló gépek és berendezések biztosítása, beleértve a lokális, megújuló energiarendszer kiszolgálását, illetve a faipari feldolgozás előkészítését

szolgáló gépeket, technológiát is.

A „VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (ÖKO 18)” pályázat célja egyrészt a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése, másrészt az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása, melynek feltételeit a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett pályázat szabályozza.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások:

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” pályázat alapján támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Ugyancsak a Vidékfejlesztési Program keretében van lehetőség pályázni Vízvédelmi célú nem termelő beruházások kivitelezésére. A „VP4-4.4.2.1-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése”, illetve a „VP4-4.4.2.2-16 - Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése” támogatások alapvető célja a területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzése, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása céljából.

Természeti hátránnyal érintett területek támogatása:

A Vidékfejlesztési Program keretében a „VP4-13.2.1-16. – Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken” pályázat alapján támogatásban azok a gazdálkodók vehetnek részt, akik a 1257/1999/EK tanácsi rendelet 19. cikke alapján meghatározott területen mezőgazdasági tevékenységet folytatnak. A támogatás jövedelem-kiegészítést biztosít a hátrányos természeti adottságokkal rendelkező területeken a terület igényeihez igazított mezőgazdasági tevékenységet fenntartó gazdálkodók részére.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés, azonban egyéb természetvédelmi szempontból

fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés nincs hatályban. Ebből adódóan nincsenek speciális faj- és élőhelyvédelmi intézkedések.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükséges a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt fontosak; egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek. A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem

hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

Mivel ezek a területek nem támogatható területek, a támogatható terület maximalizálása érdekében a gazdálkodók gyakran eltüntetik a szegélyvegetációt, cserjéseket, kaszálják az értéktelen szénát adó, vagy vízállásos területeket is, amelyeken korábban nem folytattak intenzív jellegű gyepgazdálkodást. Ez a helyzet úgy javítható, ha agrártámogatás lesz igényelhető a nem művelt területekre, azaz nemcsak a kivett művelési ágú területekre, hanem a művelés alatt álló területek egyes részterületeire is.

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi természetvédelmi szempontokat elősegítő támogatási rendszer szinte kizárólag magánerdőgazdálkodók számára elérhető. Támogatás igénybevétele nem jogosult önkormányzat, költségvetési szerv, valamint az a gazdálkodó szervezet, amelyben a Magyar Állam tulajdoni hányada eléri, vagy meghaladja az 50%-ot. Szükséges lenne ezért olyan támogatási formákat és konstrukciókat kidolgozni és alkalmazni, amelyek állami erdőben is lehetővé tesznek bizonyos – erdőgazdálkodási, továbbá nem is okvetlenül az erdőgazdálkodás szűken vett körén belül értelmezhető, de erdőterületen történő – beavatkozásokat.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is. A fenti problémára megoldás lehet, ha a természetvédelmi szempontból értékes, de gazdaságosan nem művelhető területek is legalább minimális mértékben támogathatóak lennének, ezáltal nem lennének teljesen haszontalanok a tulajdonosok, földhasználók számára.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene venni a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást, vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni, az inváziós fajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatban folyamatban van egy „A Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás egységes eszközrendszerének kialakítása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén” (pályázati azonosító KEHOP-4.1.0-15-2016-00012) elnevezésű Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program keretében megvalósuló pályázat, melynek fő célkitűzése a Natura 2000 területek bemutatása, megismertetése, a Natura 2000 területek társadalmi elfogadottságának növelése. A fejlesztés keretében négy fő tevékenység megvalósításával kívánjuk elérni a Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, bemutatás és szemléletformálás eszközrendszerének fejlesztését: Mobil kiállítási anyag összeállítása; A HNPI egyes tanösvényeinek, bemutató területeinek, belépési pontjainak interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; A HNPI bemutatóhelyeinek interaktív bemutatási elemekkel történő fejlesztése; Kommunikációs eszközök fejlesztése. Kedvezményezett neve: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság. A projekt tervezett befejezési dátuma: 2020. december 31. A szerződött támogatás összege: 554.834.623 Ft.

A területet érintő, lezárult projekt: „A Beregi-síkság komplex élőhely-rehabilitációja

(Északkelet-Magyarország) " A dagadólápok, az átmeneti lápok, a síklápok, valamint a fás legelők és a gyepterületek helyreállítása és hosszú távú fenntartása" (Complex habitat rehabilitation of the Central Bereg Plain, Northeast Hungary – Restoration and preparation for long term maintenance of active raised bogs, mires, fens, grasslands and parkland meadows)" (pályázati azonosító: LIFE04 NAT/HU/000118) elnevezésű pályázat. Időtartama: 2005.01.01.- 2008.12.31. Kedvezményezett: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság. A projekt teljes költsége (euró):1 226 178.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz:	Kommunikáció címzettjei:	Időpont, helyszín	Egyéb információ
Egyeztető fórum	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.03.07. (Gelénes)	Részvevők száma: 15
Önkormányzati közzététel	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.03.01-10. (Csaroda, Gelénes, Tákos, Vámosatya)	Kifüggesztés darabszáma: 4
Honlap	<ul style="list-style-type: none"> • gazdálkodók • a Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság 	2017.02.24-től meghatározott ideig letölthető volt	http://www.emisszio.hu/n2
Érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	<ul style="list-style-type: none"> • a Natura 2000 területen illetékeségi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok 	2017.02.28-03.02. között	Kiküldött értesítések darabszáma: 153 levél + 93 e-mail

A kommunikáció szervezése, lebonyolítása, tartalma:

1. Az egyeztető fórum időpontjának és helyszínének egyeztetése megtörtént az érintett szakmai tervezőkkel, természetvédelmi örökkel és a tájegységvezetővel, valamint a fórum helyszínének otthont adó Gelénes község Polgármesteri Hivatalával (2017. február).
2. A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációban résztvevő E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület honlapján (2017.02.24.).
3. Az érintett önkormányzatok (Csaroda, Gelénes, Tákos, Vámosatya) 2017.03.01-10. között 10 napra kifüggesztették a fenntartási tervet.
4. Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és/vagy e-mailben) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre (2017.02.28 - 03.02. között) és tartalmazták a véleményezéshez szükséges információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők, egyeztető fórum időpontja stb.). A címzettek köre, az értesítés módja, a tőlük érkezett észrevételek, valamint a rájuk adott tervezői válaszok a 4. sz. mellékletben találhatóak.
5. Az érintettek felé meghirdetett időpontban és helyszínen, 2017.03.07-én 15:30 órai kezdéssel Gelénes község Művelődési Házában és Klub Könyvtárában (4935 Gelénes, Kossuth út 13.) az egyeztető fórum megtartásra került, melyről emlékeztető és fotó dokumentáció készült. A fórumon 15 fő vett részt.
6. A beérkezett véleményeket és észrevételeket a kommunikációban közreműködő szakértő összefoglalta és eljuttatta a tervekészítő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság részére.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A társadalmi egyeztetést követően 14 címzett részéről érkezett visszajelzés a Natura 2000 fenntartási tervvel kapcsolatban. A legtöbb véleményt megyei szervek küldték meg. Emellett voltak régiós, megyéken túlnyúló hatáskörű szervek, valamint önkormányzatok, illetve magántulajdonos is a véleményezők között. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság projektgazdaként vett részt a fenntartási terv egy részének elkészítésében.

A legfontosabb beérkezett vélemények a 3.4.3.1. táblázatban láthatóak.

3.4.3.1. A legfontosabb beérkezett vélemények:

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
HBM KH Debreceni Járási Hivatala, Agrárügyi Főosztály	- levél és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (Az Agrárügyi Főosztály Erdőfelügyeleti Osztálya 5 oldalban foglalta össze véleményét: 11 bekezdésben kifogásokat emelt, 5 bekezdésben tárgyi tévedéseket sorolt	Levélben	Részben	-A 275/2004. Korm. rend. 4.§ (4) alapján a területileg illetékes államigazgatási szervek a kommunikáció célcsoportjai, akikkel a tervet egyeztetni kell a készítés során. Ez jelen terv esetében is megvalósult.

Kommunikáció címettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		fel, 12 bekezdésben hiányosságokra hívta fel a figyelmet. Végezetül kérte a terv átdolgozását.)			<p>-A körzeti erdőtervek érvényességére vonatkozó információk időközben javításra kerültek a dokumentáció első részében is.</p> <p>-A körzeti erdőtervezés Natura 2000 elővizsgálati dokumentációjából származó adatokat és szövegrészeket a tervekészítő törölte. Csak azokat hagyta meg, ahol nem idézett a tervből, csak utalt annak tartalmára.</p> <p>-A tervekészítő mindenhol törölte a következő mondatot: „Törekedni kell arra, hogy az összes erdőállomány valamely természetszerűnek minősülő jelölő élőhelyé alakuljon.”</p> <p>-A fenntartási tervbe időközben belekerült, hogy a 2018-as dátumú SDF adatlapot tekinti alapnak a jelölő fajok és élőhelyek állapotára vonatkozó fejezet. A Megalapozó Dokumentáció nem nyilvános, és egyeztetésre sem került.</p> <p>-A fő természetvédelmi prioritásokon túlmutató elvárások megvalósítására csak önkéntesen vállalható javaslatok találhatók a tervben. Ezek tehát csak a támogatási rendszer megváltozásával válhatnak kötelezővé.</p> <p>-A különböző védettségi fokú, rendeltetésű erdőket nem sorolta a tervekészítő különböző kezelési egységekbe. Az összes erdő egy kezelési egységben maradt. A nem védett területeken található származék erdő is Natura területen belül van, így vonatkoznia kell rá a Natura célkitűzéseknek.</p> <p>-Az önkéntesen vállalható javaslatok AM által közzétett listából</p>

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
					<p>választhatók. Az üzemmódváltásra vonatkozó javaslat nem kerülhet máshova, hiszen egy jogszabály alapján sem kötelező.</p> <p>-Az önkéntesen vállalható előírás-javaslatok olyan területekre is vonatkoznak, amelyek nem minősülnek védett természeti területnek.</p> <p>-Az „erdőszegély létrehozásának elősegítése és a meglévők fenntartása” nem a faállomány borításának megszüntetését jelenti, hanem a cserjés köpeny fenntartását, és a spontán újulat (itt a magyar kőris újulata) megőrzését ezeken a szegélyszávokon.</p> <p>-A fenntartási tervben a tervekészítő jelezte, hogy a 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet nem vonatkozik a nyiladékokra.</p> <p>-A jelzett, nem létező szakszavakat a tervekészítő törölte a fenntartási tervből. Az „üzemterv” szó egy helyen megmaradt (1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek), mivel ez rendelet által előírt címsor).</p>
Nyíregyházi Járási Hivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (- Szszb megyében nem készült régészeti topográfia, így a tervezett beruházások érinthetnek feltáratlan, érintetlen lelőhelyeket. - A 2011. évi LXIV. trv alapján a beruházások tervezését a védelemmel összhangban kell tervezni. - Javasolja, hogy a Miniszterelnökség KÖF NYHO nyilvántartásában rögzített aktuális adatokat a terv tartalmazza. - Régészeti lelőhelyeket érintő beruházásoknál szakhatóságként részt vesz. - Felhívja a figyelmet a 2011. évi LXIV. trv 9., 10., 19. §-ra.	Levélben	Részben	A levélben említett szempontok figyelembevétele az esetleges beruházásokat megelőző engedélyeztetési folyamat során biztosított.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		- Kéri, hogy adatszolgáltatással forduljon a tervekészítő a Miniszterelnökség KÖF NYHO-hoz. Kéri a tervben rögzíteni a lelőhelyeket.)			
Nyíregyházi Járási Hivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Osztály	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (- Vízvisszatartás tervezésekor meg kell vizsgálni a hatásterületet, és a termőföldeken történő termelésre gyakorolt hatását. - Az agrártámogatási rendszerhez [3.3.1.2.] felhívja a figyelmet a "zöldítés" előírásaira.)	Levélben	Részben	A levélben említett szempont figyelembevétele az esetlegesen megvalósuló vízvisszatartás tervezésekor és a megelőző engedélyeztetési folyamat során is biztosított. A „zöldítés” alapjául szolgáló jogszabály hivatkozása bekerült a tervbe a KE-4 egységénél az <i>Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok</i> pontnál. A 3.3.1.2 pontban a „zöldítés” előírásai feltüntetésre kerültek.
Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	igen (- Felsorolja érintettségüket. <u>- Kér kiegészítéseket:</u> -- 36-os csatornát is szerepeltetni kell a tervben. -- Az Igazgatóságuk alapvető feladata az aszálykárak elhárítása, mérséklése érdekében a vízkészletek megőrzése céljából végzett vízvisszatartás. Támogatják az oldaltározást, de ez további vizsgálatokat igényel. -- 83/2014. (III. 14.) korm. rend. értelmében 6-6 és 3-3 méter parti sáv szabadon hagyása. -- Ismerteti a KEHOP-1.3.0-15-2015-00004 projekt keretében megvalósuló létesítményeket, amelyek segítik a Beregi belvízrendszer vízháztartásának javítását. -- Amennyiben új műtárgy építését tervezik, Igazgatóságukkal egyeztetni szükséges.	Levélben, fórumon	Részben	A 36-os csatorna bekerült a tervbe a KE-5 egységénél. Az „oldaltározás” megvalósítása esetén a tervezés során mindenképpen szükséges a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatósággal történő részletes egyeztetés a tervekészítő véleménye szerint. Új műtárgy tervezése, építése előtt szintén szükséges az előzetes egyeztetés (közös tervezés). A KE-5 egységénél a „Kötelező előírások és korlátozások” ponthoz bekerült a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet hivatkozása. A KEHOP-1.3.0-15-2015-00004 azonosítószámú projekt hivatkozása belekerült a tervbe az 1.3.3.4. Vízgazdálkodás fejezetnél. - A Vízyűjtő-gazdálkodás Tervezés pontban található, területre vonatkozó megállapítások, valamint a fenntartási terv kapcsán

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
		<p>Létesítésük nem a FETIVIZIG feladata, hozzájárulásuk [18/1996. (VI. 13.) KHVM rend.], valamint általuk jóváhagyott üzemeltetési szabályzat azonban szükséges.</p> <p>- <u>Vízgyűjtő-gazdálkodás Tervezés:</u> ismerteti a területre vonatkozó megállapításait [érintett víztestek, védett területek, valamint állapotuk javítása céljából megfogalmazott intézkedések].</p> <p>- <u>Kéri javaslatainak figyelembevételét,</u> további kifogást nem emel, javaslatai figyelembevételével támogatja a terv elfogadását.)</p>			érintett vízfolyás víztestre és azok vízgyűjtőire általánosan vonatkozó intézkedések is beépítésre kerültek a fenntartási terv Megalapozó dokumentáció 1.3.3.4. pontjába.
NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., Fehérgyarmati Erdészet	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	<p>Igen</p> <p>(- A veszélyeztető tényezők között a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban kezelt erdőterület helyes területnagysága 53,68 ha.</p> <p>- A Harántfogú törpecsiga nem annyira ritka (ráadásul a zárt erdőtömböket elvileg kerüli), hogy 150-200 m sugarú kör (7-12,5 ha) kerüljön miatta faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódba.</p> <p>- A Harántfogú törpecsiga lelőhelyéül megadott erdőrészlet [Gelénes 13 E] nem létező erdőrészlet.)</p>	Fórumon, levélben	Igen	A hibás területnagyság törölve lett. A harántfogú törpecsiga élőhelyének védelme érdekében megfogalmazott korlátozás törölve lett. Helyette a „A korlátozással érintett terület pontos kijelölése a természetvédelmi kezelővel történő egyeztetéssel javasolt” mondat került a tervbe. Az érintett erdőrészlet aktualizálva lett.
Azon földrészletek magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt	- levél, és/v. email értesítés - kifüggesztés - honlap - egyeztető fórum	<p>Igen</p> <p>(- A tájékoztatóban felsorolt helyrajzi számok némelyike már megszűnt.</p> <p>- A gázvezeték nyomvonalát a gázművek kaszálja, de a földhasználója magánszemély, így kérdés, lehet-e gondja a kaszálásból.</p> <p>- A fennt. terv térképén szántóként jelölt részeken gyepterületeket hoztak</p>	fórumon	Részben	A gázvezeték nyomvonalának kaszálása nem okozhat gondot, ha a természetvédelmi kezelővel történő kötelező egyeztetés (kaszálás bejelentés) a megszabott határidőn belül megtörténik. Fiatal fűvetések, friss parlagok, ugarok a KE-4 egységhez lettek sorolva. Gyümölcsfák telepítését a tervekészítő elsősorban fáslegelőkre javasolja.

Kommunikáció címzettje	Alkalmazott eszköz	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
területrészekben (15 levél).		létre. - Az erdősítés támogatása helyett a gyümölcsösöket kellene támogatni, több embernek nyújt megélhetést. - A dámszarvas kártékony a területen. Végig lehet látni az erdőn, nincs aljnövényzet.)			A vadak károkozása (túltartott vadállomány) szerepel a veszélyeztető tényezők között.

3.4.3.2. A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

Elsősorban a HBM KH Debreceni Járási Hivatala, Agrárügyi Főosztály erdős kezelési egységekre vonatkozó észrevételei alapján módosította a tervekészítő a tervet.

Továbbá a „zöldítés” alapjául szolgáló jogszabály hivatkozása bekerült a tervbe. A hibás területnagyság törölve lett (faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód). A harántfogú törpecsiga élőhelyének védelme érdekében megfogalmazott korlátozás törölve lett. Helyette a „A korlátozással érintett terület pontos kijelölése a természetvédelmi kezelővel történő egyeztetéssel javasolt” mondat került a tervbe.

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUHN20047 Vámosatya-Csaroda kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUHN20047 Vámosatya-Csaroda Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2020. július „24.”